

ČÍSLO 3 • 2000 • ROČNÍK X

UDÁLOUTI

na VUT v Brně

TÝDEN GLOBÁLNÍ VĚDY A TECHNOLOGIE, 2000

K debatám o informačním světě a globalizaci a narůstajícímu podílu vědy a technologií pro řešení problému spojených s rostoucí civilizovaností lidstva se vyjádřil i americký prezident. Přestože ve Spojených státech již zmiňovaný týden skončil, myšlenky z jeho vyhlášení mají dlouhodobější platnost.

Prohlášení prezidenta Spojených států amerických

„Ve své podstatě je věda mezinárodním úsilím. Fundamentální procesy přírody – funkce genu, kvantové chování hmoty a energie, chemické složení atmosféry – nejsou výhradním polem působnosti jednoho národa. Zároveň mnoho náročných úkolů, před kterými náš národ stojí, je globálního zájmu. Problémy jako chudoba, nemoci, znečištění a udržitelná výroba energie přesahují národní hranice a jejich řešení vyžaduje mezinárodní spolupráci. Díky nástupu Internetu a revoluci v oblasti komunikačních technologií je taková spolupráce dosažitelnější a produktivnější než kdykoli předtím.

V posledních letech se Amerika účastní mnoha vědeckých úsilí, která dokumentují uplatnění a prospěch mezinárodní spolupráce. Například jako jeden ze 16 zúčastněných národů posunujeme hranice zkoumání vesmíru prostřednictvím partnerství při budování mezinárodní vesmírné stanice. Při společné práci v unikátním prostředí vesmíru budeme usilovat o řešení rozhodujících problémů v medicíně a ekologii a o položení základů pro rozvoj obchodu v této oblasti.

Účastníme se také mezinárodního úsilí o zmapování a zařazení lidských chromozomů. Dokončením Projektu lidského genotypu získáme nebývalé znalosti o příčině geneticky podmíněných chorob jako je svalová dystrofie a Alzheimerova choroba i lepší možnosti jejich prevence v budoucnosti.

Od 80. let američtí vědci spolupracují se stovkami vědců na celém světě na identifikaci, pochopení a zvýšení povědomí veřejnosti o ohrožení ozónové vrstvy naší planety pod patronátem Programu OSN o životním prostředí a Mezinárodní meteorologické organizace. Naše společné úsilí vedlo k mezinárodní dohodě o omezení téměř veškeré produkce škodlivých chemikálií v průmyslových zemích a snížení jejich výroby v rozvojových zemích.

Náš národ sklízí úspěchy z tohoto a dalších důležitých mezinárodních vědeckých výzkumů. Máme značný prospěch z rozsáhlé a stále se rozšiřující vědecké obce. Po generace přicházeli do naší země studovat a řídit výzkum nejvýznamnější světoví vědci a mnozí zde zůstali natrvalo. Vědci zahraničního původu, počínaje Albertem Einsteinem a konče 4 lauréaty letošní Nobelovy ceny, významně přispěli vědě a technologii a sehráli rozhodující roli v nebývalé prosperitě a ekonomickém růstu, které v posledních letech Amerika zažívá.

Velký francouzský vědec Louis Pasteur před více než stoletím poznamenal, že „věda nezná hranic, protože vědomosti patří lidstvu, a je pochodná, jež ozařuje svět“. Během Týdne globální vědy a technologie se Amerika připojí ke světovému společenství, aby oslavila nesmírný přínos, který plyne z mezinárodní vědecké spolupráce a již nyní se těší na ještě větší úspěchy v budoucnosti.

Proto já, William J. Clinton, prezident Spojených států amerických, na základě úřední moci svěřené mně Ústavou a zákony Spojených států, prohlašuji týden od 7. do 13. května 2000 Týdnem globální vědy a technologie. Vyzývám studenty, pedagogy a všechny občany Spojených států, aby se více snažili poznat mezinárodní charakter vědy a technologie a podíl mezinárodních vědců na našem národním pokroku a prosperitě.“

WILLIAM J. CLINTON

Office of Science and technology Policy

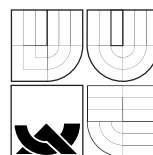
1600 Pennsylvania Ave, N.W

Washington, DC 20502

222.395.7347

OBSAH

- 2 **Poselství z USA**
- 3 **Medaile Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**
- 4 **Zpráva o stavu VUT**
Zpráva odstupujícího rektora Prof. Ing. Petra Vavřiny, DrSc.
- 6 **Konference**
- 7 **VUT v Brně má nového kvestora**
Rada pro informační systém VUT
- 8 **Recenze**
Publikace nakladatelství VUTIUM:
Victor M. Fic – Nové uspořádání světa
- 9 **Globalizace nám bude k užítku**
- 10 **Sponzor VUT**
„Vedle“ je dnes na celém světě
- 12 **Urbanismus**
O nejlepší urbanistický projekt – úspěch studentů Fakulty architektury
Když města patří autům
Fenomén školy jako součásti města
- 14 **VUT a střední školy**
Celostátní kolo chemické olympiády
Celostátní kolo fyzikální olympiády
- 15 **Absolventi VUT**
Pocta inženýru Miroslavu Sigmundovi
- 16 **Zajímalo nás**
Z české školy do americké praxe – proč ne?
- 18 **Zajímavost**
Pozoruhodná aplikace Ohmova zákona
- 19 **Veletrh pracovních příležitostí**
- 20 **Různé**
Stáže v podobě „stínování“
III. středoevropská konference
Nostradamus 99
- 21 **Úspěch VUT**
Ceny pro designéry z VUT
Kdo na koleje?
Kritéria pro přidělení kolejního místa
- 22 **Ohlédnutí za plesy**
- 23 **Vzpomínka**
- 24 **Jak je neznáte**
Amerika z ponorky viděná – 4

VYSOKÉ
UCENÍ
TECHNICKÉ
V BRNĚ

UDÁLOSTI
na VUT v Brně

Vydává: Vysoké učení technické v Brně, nakladatelství VUTIUM, redakce: Luboš Svoboda, E-mail: udalosti@centrum.cz, lsvoboda@ro.vutbr.cz, adresa redakce: Centrum VUT v Brně, Antonínská 1, 601 90 Brno, tel.: (05) 41 14 53 45.

Grafická úprava: Oldřich Bartoš, počítačová sazba, bartos@mbox.vol.cz.

Tisk: Retis, s. r. o.

Reg. č. MK 7521, ISSN 1211 – 4421

Redakční rada časopisu:

Prorektor Doc. RNDr. Petr Dub, CSc., prorektor Prof. Ing. Jiří Kazelle, CSc., vedoucí nakladatelství VUTIUM PhDr. Alena Mizerová, ředitelka ÚK VUT Mgr. Nataša Jursová, výkonný redaktor Luboš Svoboda.

Obálka:

Jan RAJLICH st. – plakát pro výstavu „Design – mezi člověkem a technikou“ v Argentíně v roce 1995.

Prof. Ing. PETR VAVŘÍN, DrSc.

Za organizátorskou a koncepční práci ve prospěch českého vysokého školství byl ministrem školství Eduardem Zemanem u příležitosti Dne učitelů oceněn emeritní rektor Vysokého učení technického v Brně Prof. Ing. PETR VAVŘÍN, DrSc. Medailí ministerstva školství ČR I. stupně.

Po absolvování gymnázia v Brně Husovicích studoval na FEL ČVUT obor Kybernetika a řídicí technika, který absolvoval s vyznamenáním v roce 1960. Na Vysoké učení technické v Brně nastoupil jako asistent v únoru 1961. Kandidátskou disertační práci na téma „Suboptimální diskrétní regulátor“ obhájil v roce 1968 a získal vědeckou hodnost CSc. V letech 1966 – 1971 byl tajemníkem Katedry automatizace a měřicí techniky. V roce 1973 byl v rámci výměnné akce IREX na půlroční stáži v USA na University of Minnesota a na University of California v Berkeley. Po návratu se v roce 1974 habilitoval. V této době se intenzivně věnoval vědecké a pedagogické práci a v roce 1978 publikoval monografii „Automatické řízení počítačem“, která získala Literární Cenu České Matice Technické. V roce 1975 založil na ÚAMT laboratoř počítačového vidění. Byl vedoucím autorem knihy Automatizační technika vydané SNTL v roce 1984 v řadě MEE. V roce 1985 hostoval tři měsíce na Technické Univerzitě v Lyngby. Zkušenosti z tohoto pobytu využil zejména ve výzkumných projektech pro průmyslové aplikace inteligentních regulátorů, na kte-

rých pracoval v letech 1985–1990. Vědeckou hodnost DrSc. získal v říjnu 1990 – doktorská disertační práce: Uplatnění principů umělé inteligence, zejména expertních systémů ve zpětnovazebním řízení – a profesorem pro obor Technická kybernetika byl jmenován v dubnu 1991. V posledních letech pracuje na aplikacích umělé inteligence v automatizovaných systémech. Zabývá se sociálními a kulturními důsledky zavádění totální automatizace do průmyslu.

Po roce 1989 zastával funkci proděkana FEI VUT a vedoucího Ústavu automatizace a měřicí techniky FEI VUT. V letech 1991–93 byl prorektorem pro zahraniční styky VUT. Od února 1994 byl profesor Vavřín rektorem VUT po dvě funkční období.

Je autorem nebo spoluautorem několika desítek původních odborných článků v domácím i zahraničním tisku a osmnácti příspěvků na mezinárodních vědeckých konferencích a seminářích. Kromě zmíněné monografie je autorem dalších dvou knižních publikací.

Přednášel v řadě předmětů z oblasti určené odborným zaměřením jako Signály, procesy, systémy II., Teorie řízení lineárních spojitých a diskrétních systémů. Je autorem řady skript a rovněž školitelem doktorandů.

Je členem NK IFAC, členem Komise pro udělování doktorských hodností ČR a SR, členem redakční rady časopisu Automatizace, členem pěti vědeckých rad a členem Správní rady TU Liberec a VFU Brno.

(red)

Doc. Ing. EVA MÜNSTEROVÁ, CSc.

Za celoživotní tvůrčí pedagogickou činnost byla ministrem školství Eduardem Zemanem u příležitosti Dne učitelů oceněna vědecko-pedagogická pracovnice Ústavu materiálového inženýrství Fakulty strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně Doc. Ing. EVA MÜNSTEROVÁ, CSc. Medailí ministerstva školství ČR II. stupně.

Čtyřicetiletá pedagogická praxe paní docentky Münsterové zahrnuje přednášky, cvičení a semináře v předmětech základního, specializovaného i mezioborového pregraduálního studia a v postgraduálním studiu oborů Strojírenská technologie, Fyzikální metalurgie a mezní stavy materiálů, Materiálové inženýrství, Matematické inženýrství, Tepelná a jaderná energetika. Přednáší rovněž v kurzech celoživotního vzdělávání a pro strojírenské podniky. Je autorkou nebo spoluautorkou devíti titulů skript, případně učebnic z uvedených oborů. Byla a je rovněž vedoucí a oponentkou několika desítek diplomových prací. Je členkou komisí pro státní závěrečné zkoušky a předsedkyní komise pro obhajobu kandidátských disertačních prací. V Radě vysokých škol je předsedkyní pracovní skupiny pro tvůrčí činnost studentů.

Souhrnem celoživotní vědecko-pedagogické činnosti paní docentky Münsterové je úspěšné pedagogické působení při vzdělávání a výchově mladých vědeckých pracovníků, vyváženě kombinované se soustavnou vědecko-výzkumnou

činností a spoluprací s technickou praxí. Aplikace získaných zkušeností a obecných znalostí interdisciplinárního charakteru se kladně projevuje ve výuce předmětu pregraduálního a postgraduálního studia strojního inženýrství, jehož vybudování na Fakultě strojního inženýrství byla účastna. Soustavně rozvíjí a podporuje samostatnou odbornou a vědeckou činnost studentů jak při vedení diplomantů a školení doktorandů, tak zapojováním studentů do řešení výzkumných úkolů a grantových projektů, jejichž je řešitelkou. Je důsledná, spolehlivá a obětavá vědecko-pedagogická pracovnice s dobrými organizačními schopnostmi. Svoji činnost přizpůsobuje novým poznatkům a trendům. Studentům různých oborů a kategorií zprostředkovává srozumitelně i složité teoretické a interdisciplinární poznatky a vede je k pochopení jejich podstaty. Rozvíjí přímou spolupráci mezi studenty a učitelem. Pečuje o rozvoj osobní a jazykové kultury i komunikačních schopností studentů. Dbá na rozvoj samostatné tvůrčí činnosti studentů, na její uplatnění v pedagogickém i vědeckovýzkumném procesu a na prezentaci jejich výsledků. Dokáže vzbudit trvalý zájem studentů o obor a vzájemné pracovní kontakty. Její pedagogické působení je studenty trvale vysoce hodnoceno přes její značné nároky na kvalitu znalostí studentů.

Bez zajímavosti není ani skutečnost, že od počátků vědecko-pedagogické činnosti až do současnosti je paní docentka Münsterová věrná Fakultě strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně.

(red)

Zpráva odstupujícího rektora Prof. Petra Vavřína o stavu VUT

Vážení kolegové, studenti,

ve svém závěrečném projevu 11. února 2000 jsem se nezabýval detailním výčtem důležitých událostí, které se odehrály v šestiletém období, po které jsem vykonával funkci rektora, ani popisem stavu VUT (viz Události č. 1/2000). Zdálo se mi vhodnější mluvit spíše o současné podobě rektorské funkce na českých vysokých školách a zmínit se o svých zkušenostech, než unavovat slavnostní hosty dlouhým výčtem konkrétních dat. Domnívám se však, že alespoň některé podstatné informace by měly být při změně vedení VUT připomenuty, a tímto článkem tak činím.

Do funkce rektora jsem nastoupil po prof. E. Ondráčkovi 1. února 1994. Prorektory byli Prof. J. Kadrožka pro vzdělávací činnost, Prof. J. Cihlár pro vědu a výzkum, Doc. V. Mencl pro výstavbu a Prof. H. Zemánková pro zahraniční styky. Kvestorem byl RNDr. A. Černý. V programovém prohlášení tohoto vedení byla uvedena řada aktivit a cílů; za nejdůležitější jsme považovali tyto oblasti:

- koncepčně i realizačně řešit tíživou dislokační situaci brněnských fakult,
- zlepšit podmínky pro vědeckou a výzkumnou práci a větší spolupráci s průmyslovou sférou,
- stabilizovat situaci na nově vzniklých fakultách,
- usilovat o větší integritu školy, tj. spolupráci fakult a ostatních útvarů VUT.

V druhém funkčním období, v letech 1997 až 1999, pracovali tito prokektori: Prof. J. Kadrožka pro vědu a výzkum, Doc. P. Dub pro vzdělávací činnost, Doc. L. Hobst pro výstavbu a dislokaci a Prof. H. Zemánková pro zahraniční styky. Nově byl ustaven Doc. P. Sáha prorektorem pro rozvoj VUT se zodpovědností za zlínské fakulty. Stalo se tak proto, že jednání o vzniku univerzity ve Zlíně pokročila do té míry, že bylo třeba vznik této školy – a tím osamostatnění dvou zlínských fakult – zodpovědně připravovat.

Za hlavní úkoly druhého funkčního období jsme kromě pokračování v již započatých aktivitách určili modernizaci vzdělávacího procesu, větší využití informačních technologií a zapojení studentských organizací do života školy. V letech 1998 a 1999 jsme se soustředili na přípravu oslav stého výročí založení VUT a implementaci nového zákona o vysokých školách, který vstoupil v platnost 1. 7. 1998.

Z původně stanovených prioritních cílů se nejlépe podařilo vyřešit dislokační problémy brněnských fakult. Již v dubnu 1994 byl koncipován Generel výstavby VUT, který definoval tři základní areály VUT. Postupně byly upravovány části komplexu historických budov na Veveří, takže mohly být soustředěny ústavy FAST, což dominovým efektem vedlo k uvolnění budov na Poříčí 5 pro FA a objektu Rybářská 13/15 pro FaVU. Pro FEI byla dokončena výstavba budovy navazující na komplex FSI. Přestavbou objektu Meopty na Purkyňově 118 vznikly prostory pro FCH a FEI. Kromě těchto hlavních stavebních akcí bylo každý rok realizováno několik desítek menších, fakulty byly (s výjimkou FEI) soustředěny do jednotlivých areálů, takže jsme se mohli koncem roku 1997 začít zabývat myšlenkou soustředit i celoškolské útvary a součásti rektorátu do uvolněné budovy na Antonínské 1. I tento záměr byl splněn a budova Centra VUT byla otevřena k výročí založení VUT. Rekonstrukce této historické budovy byla také významným přínosem pro vzhled středu města, což ve svém projevu při otevření Centra VUT zvláště ocenil primátor Petr Duchoň. Celkově byla v letech 1994–99 na stavební činnost vynaložena více než miliarda Kč. Uvážíme-li,

v jakém stavu byly budovy VUT v roce 1994 a jaký je současný stav, můžeme konstatovat, že tyto prostředky byly vynaloženy účelně a efektivně.

Podle údajů o objemu tvůrčí činnosti na VUT (Tab. 1) lze říci, že úspěšná byla i snaha o zvýšení těchto aktivit v měřítku školy. Hlavní podíl na tomto úspěchu mají samozřejmě jednotliví akademičtí pracovníci fakult, jsem však přesvědčen, že k vytvoření vhodných podmínek přispělo vedení fakult a vedení VUT zejména těmito kroky:

- zásadou přerozdělení příspěvku MŠMT na vzdělávací a tvůrčí činnost v poměru 5:1, která byla AS VUT navržena poprvé v roce 1996 a od té doby realizována,
- důsledným projednáváním použití prostředků na nespecifikovaný výzkum s děkany fakult,
- motivačním charakterem mzdového předpisu VUT, který byl zaveden v roce 1999 v souvislosti s tvorbou vnitřních předpisů školy.

Tab. 1

Finanční objem grantů získaných na VUT v letech 1995–1999					
Rok	1995	1996	1997	1998	1999
tis. Kč	62 550	95 685	101 816	109 862	181 352

Přes tyto nesporně dobré výsledky je třeba říci, že se nepodařilo dosáhnout toho, aby rozpočet VUT byl pokryt alespoň z jedné třetiny spolupracujícími průmyslovými podniky tak, jak je to ve světě obvyklé a jak jsme v programovém prohlášení uvedli. Příčiny nejsou jen na naší straně. Důvodem je jistě i současná situace českého průmyslu a nedostatek HI-TECH firem, jejichž výzkum a vývoj by zabezpečovala škola. Rovněž předpokládaná spolupráce s Českým Technologickým Parkem, který je budován přímo v rozvojovém území VUT v areálu Brno-sever, dosud nespĺnila původní naděje a očekávání. Vesměs kladně je hodnocen proces formulace Výzkumných záměrů fakult na VUT, který proběhl v závěru roku 1998. Právě provedené interní hodnocení ukázalo, že VZ byly formulovány zodpovědně a výrazně přispěly k jasné profilaci odborných orientací a řešitelských kapacit fakult.

Nově zřízené fakulty (FCH, FP, FaME) úspěšně prošly inkubační etapou a jsou dnes ve stabilizovaném stavu, který dává dobrou naději na jejich úspěšný vývoj v rámci VUT. Výjimkou je Fakulta výtvarných umění, jejíž současný stav i směr vývoje nelze označit za uspokojivý. V tomto bodě čeká vedení VUT a AS obtížný úkol, který se v uplynulém období přes usilovnou snahu vedení i AS VUT nepodařilo vyřešit.

Účelné využití informačních systémů a technologií patří k základním atributům moderní vysoké školy. První kroky na tomto poli provedl již můj předchůdce Prof. Ondráček. Současný stav na VUT nelze jistě označit za dokonalý. Dosud se nepodařilo sjednotit služby informačních systémů v rámci celé školy tak, aby zde panovalo jednotné a k uživateli co nejvstřícnější prostředí. Nejsme sami, kdo se v komunitě různě orientovaných fakult a útvarů s tímto problémem potýká, řešení je ale v akademickém prostředí nezvyklém disciplíně těžko dosažitelné. Úspěšné bylo zavedení systémů EkonFis pro ekonomickou administrativu a Student pro vzdělávací činnost. Za významné považuji vybudování počítačových studoven na všech 9 fakultách VUT a studentské počítačové sítě v kolejích.

K informačnímu systému patří časopis Události a ediční činnost vydavatelství VUTIUM. Dík za pokroky a současný dobrý

stav patří dr. A. Mizerové, která nastoupila na VUT v prosinci 1995.

Po celé funkční období jsme se snažili vytvářet podmínky pro růst platů a jejich denivelizaci. Tato zásada byla klíčová i při tvorbě Mzdového předpisu VUT. Vývoj mezd na VUT za leta 1994–99 v různých kategoriích ukazuje graf (dole). Průměrný plat na celém VUT byl v roce 1999 14 480 Kč, což ve srovnání s průměrným platem v roce 1994, který byl 7 797 Kč, znamená téměř dvojnásobek.

Pro každou univerzitu je klíčová kvalita akademického sboru. Malý počet habilitovaných pracovníků na některých fakultách považují za hlavní současný problém VUT. Je známo, že hlavním důvodem jsou nízké mzdy akademických pracovníků v porovnání s průmyslem, domnívám se však, že finanční důvody nejsou jediné, které k současnému neutěšenému stavu vedou. Projevuje se zde jistě i vliv malé společenské prestiže, možná i ne vždy správně nastavené podmínky habilitačního řízení a další aspekty.

Značnou část aktivit vedení v letech 1998 a 99 představovaly přípravy oslav stého výročí založení VUT a zejména příprava vnitřních předpisů univerzity. Průběh roku VUT vyhlášeného na slavnostním společném zasedání AS, VR VUT a Rady města Brna dne 18. března 1999 ukázal, že VUT je nejen v akademické obci, ale i v široké veřejnosti chápáno jako prestižní vysoká škola s bohatou tradicí a vysokou kvalitou, která přísluší nejstarší brněnské univerzitě. Děkuji všem, kteří se o zdárný průběh oslav zasloužili, jmenovitě panu Ing. J. Pěničkoví, který jako kancléř VUT nesl na svých bedrech odpovědnost za organizaci řady akcí. Rovněž proces implementace nového vysokoškolského zákona proběhl bez problémů. Vedení fakult a zejména AS VUT odvedli velký kus poctivé práce, která je kladně hodnocena jak na MŠMT, tak v široké akademické obci. Osobně chci poděkovat Prof. Ondráčkovi, který přispěl svými zkušenostmi a radami.

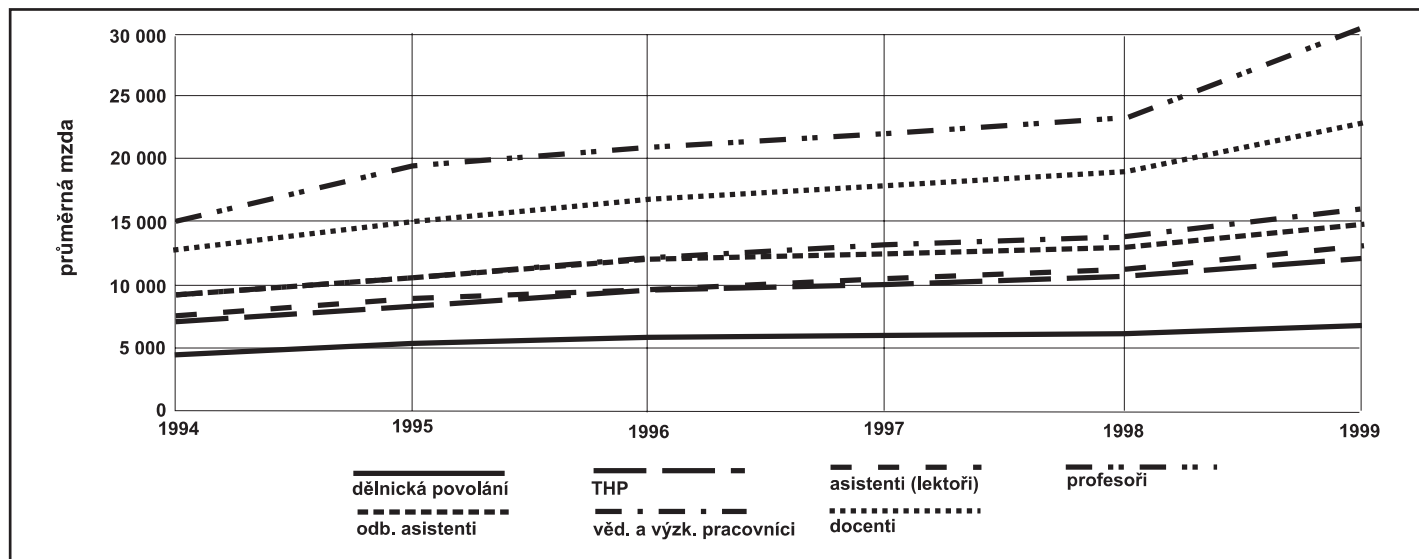
Současnou situaci VUT v měřítku českých vysokých škol lze charakterizovat těmito body:

- VUT patří nesporně jak po stránce vzdělávacích činností, tak objemem a úrovní vědecké a výzkumné práce k moderním univerzitám technického zaměření.
 - V mnoha oborech je VUT na špičce českého vysokého školství.
 - Současný stav přístrojového vybavení, budov i dislokace je uspokojivý a srovnatelný s ostatními evropskými školami (v mnohém je i předčí).
 - Pozornost je třeba v prvé řadě věnovat personálnímu stavu a usilovat o spolupráci s kvalifikovanými odborníky z praxe.
- V projevu dne 11. února 2000 jsem poděkoval všem, kteří svou prací přispěli k dosaženým úspěchům, jmenovitě mým nejbližším spolupracovníkům na rektorátě i na fakultách. Ještě jednou jim všem vyjadřuji svou vděčnost.

Závěrem bych se chtěl zmínit ještě o jednom cíli, který jsme sledovali po celých uplynulých šest let a kterému jsme podřizovali veškerá naše rozhodnutí a konání. Vzdělávací proces na VUT jsme se snažili vždy chápat nejen jako specializovanou výuku technickým vědám, ale jako komplexní výchovu mladé generace, která bude záhy zodpovědná nejen za stav naší vědy a techniky, ale i za obecný stav naší společnosti. Věřili jsme a dosud věříme, že vysokoškolsky vzdělaní lidé nesou velký díl odpovědnosti za to, jaká je společnost, ve které žijeme. To se týká zejména stavu etiky a morálky národa. Toto poslání nabývá zvláštní důležitosti v podmínkách, ve kterých se naše společnost ocitla po 40 letech nesvobody, kdy je často třeba bojovat za tak základní hodnoty jako je slušnost, čestnost, tolerance, poctivost a ostatní lidské vlastnosti, bez kterých nelze doufat v lepší budoucnost pro ty, kterým je naše práce určena – totiž našim potomkům. Věřím, že tento kategorický imperativ převezme jako štafetu i nové vedení VUT. Přeji svému nástupci Prof. J. Vrbkovi i celému jeho kolektivu hodně úspěchů a co nejméně konfliktních situací.

Prof. Petr Vavřín, emeritní rektor

	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Dělnická povolání	4 674	5 263	5 958	6 097	6 347	6 971
THP	7 104	8 424	9 651	10 208	10 849	12 208
Asistenti (lektori)	7 580	9 002	9 722	10 627	11 385	13 292
Odb. asistenti	9 199	10 724	12 227	12 606	13 165	15 012
Věd. a výzk. pracovníci	9 320	10 736	12 120	13 304	14 007	16 250
Docenti	12 751	15 182	16 848	18 116	19 235	23 118
Profesoři	15 112	19 408	20 936	22 124	23 381	30 552

Rakousko-česká konference k problematice mezinárodní spolupráce

V polovině února se v prostorách Centra VUT v Brně uskutečnila dvoudenní konference *From regional cooperation to European projects*. Jejím inspirátorem a spolupořadatelem byla organizace B.I.T. (Bureau für Internationale Technologiekoooperation) Vienna, která má v Rakousku postavení kontaktního bodu pro programy EC podporující vědu a výzkum. Kromě VUT se na jeho přípravě podílely ještě OSI, BIC Brno a nadace Aktion.

První den byl orientován na praktickou problematiku přípravy společných projektů a vyvrcholil setkáním rakouských a českých odborníků v pracovních týmech řešících podobnou tematiku. Jednalo se o konkrétních projektech a možnostech jejich propojení. Je v tuto chvíli ještě předčasné mluvit o výsledcích, zdá se ale, že z navržených dvou desítek témat se může uskutečnit zhruba šest až sedm projektů.

Druhý den byl věnován obecnějším otázkám spolupráce a spíše představil veřejnosti možnosti, které se na obou stranách otevírají, a některé již uskutečněné úspěšné společné projekty. Mezi návštěvníky patřili pracovníci dvou rakouských ministerstev, české ambasády ve Vídni, obchodních komor a dalších institucí, které v delší perspektivě mohou ze spo-

lupráce těžit. Je jen škoda, že Praha celou akci ignorovala a nezdá se, že jediným důvodem byl takto vyjádřený protest proti účasti Heiderovy strany v rakouské vládě.

B.I.T je institucí, která se na poli mezinárodní spolupráce může pochlubit výraznými výsledky. Úspěšnost získávání projektů, které rakouští vědci podávají v rámci různých programů EU, je vyšší než průměrná. Zhruba dvacet zaměstnanců se specializuje na jednotlivé aktivity a podílí se na přípravě informačních materiálů i na jednotlivých konkrétních návrzích projektů, včetně vyhledávání vhodných zahraničních partnerů. Je jen dobře, že B.I.T. se stal partnerem v projektu přeshraniční spolupráce (PHARE CBC), na který VUT získala grant, a že bude pomáhat při vytvoření

sítě pracovišť pro transfer technologií na moravských vysokých školách.

Přes ochlazení diplomatických styků ukázala společná akce, že sousedské styky zůstaly na dobré úrovni a nadále se rozvíjejí. Prostě každodenní běh života pokračuje správným směrem.

Ing. Petr Holec, CSc.

NÁVŠTĚVA Z NOTTINGHAMU

Od akademického roku 1997/98 realizuje Fakulta podnikatelská v kooperaci s The Nottingham Trent University čtyřletý britský bakalářský studijní program oboru Business Finance.

Je uskutečňován v rámci celoživotního vzdělávání distanční formou, a to v českém a částečně anglickém jazyce. Úspěšným absolventům je udělen titul BA Hons na základě tzv. Validační smlouvy. Studium je navrženo tak, aby absolventi mohli pokračovat ve dvouletém magisterském studiu oboru Podnikové finance a obchod, příp. i v obdobných ekonomicky orientovaných studiích na vysokých školách v ČR i v zahraničí.

Vzhledem k tomu, že na univerzitě v Nottinghamu byl změněn post verifikátora a částečně také budou pro příští období modifikovány a doplněny dříve již podepsané smlouvy (tzv. Validační dokument), navštívily fakultu Jackie STEPHENS a Ewa HELIENEK. Byl zhodnocen uplynulý akademický rok, proveden věcný audit studia BA Hons, byly prohlédnuty studijní materiály a výukové prostory, projednány podmínky zdárného zahájení a průběhu nového akademického roku. Jednání se konala ve dnech 26.–30. 4. 2000. Proběhlo setkání s vedoucími učiteli ročníků, pracovnice z Nottinghamu se sešly k několika jednáním se zástupci IMPS, a. s. Brno, který se částečně podílí na organizaci studia. Zástupci Regionálního manažerského centra, s. r. o. ze Žďáru nad Sázavou (zde je konzultační středisko) projednali další možnosti zkvalitnění služeb pro studenty uvedeného studia. Vedení Evropského Polytechnického Institutu, s. r. o. z Kunovic (zde se nachází druhé konzultační středisko) svou aktivní účastí a vyčerpávající diskusí přispělo ke konkrétním závěrům náročného jednání.

Petra Hendrychová

PŘÍNOSY VĚDECKÝCH DISCIPLÍN PRO ROZVOJ EKONOMIKY

KONFERENCE DOKTORANDŮ

Koncem března proběhl na Fakultě podnikatelské již druhý ročník konference doktorandů. Účastníky byli doktorandi fakulty studující interní nebo externí formou studia. Byli přítomni členové vrcholového managementu fakulty v čele s děkanem Doc. Ing. Karel Raisem, CSc., MBA, který konferenci zahájil. Záštitu nad konferencí převzal Doc. Ing. Miloš Koch, CSc., proděkan pro vědu a výzkum. Organizaci průběhu konference zabezpečil přípravný výbor složený z doktorandů.

Účelem setkání byla vzájemná výměna znalostí, zkušeností a názorů doktorandů týkající se zaměření jejich disertační práce a také možnost prezentace dosažených dílčích výsledků.

K účasti se přihlásilo 22 doktorandů, z nichž 14 prezentovalo své příspěvky, které budou publikovány ve sborníku konference. Mezi aktivními účastníky byli i tři doktorandi z Univerzity v Pardubicích.

Prezentace jednotlivých příspěvků probíhala podle jejich tématického zaměření. V první části vystoupili účastníci s příspěvkem z oblasti financí, analýzy dat (4 příspěvky) a marketingu (2 příspěvky). V odpolední části následovaly příspěvky z oblasti strategického řízení (4 příspěvky), managementu (2 příspěvky), řízení výroby a jakosti (2 příspěv-

ky). Závěrečná část konference patřila účastníkům s příspěvkem z ostatních oblastí ekonomiky (2 příspěvky). Po každém příspěvku následovala diskuse, do které se zapojili i přítomní hosté, jejichž připomínky byly pro účastníky velkým přínosem. Při prezentaci jednotlivých příspěvků se projevil zkušenost účastníků s veřejným vystupováním. Dotazy, kladené účastníky konference po každém příspěvku, svědčily o jejich zájmu a také o snaze upozornit své kolegy na případné potíže, které se mohou v jejich práci vyskytnout.

Z prezentujících bude vybráno pět účastníků, kteří přednesou svůj příspěvek na mezinárodní doktorské konferenci pořádané fakultou již v květnu.

*Mgr. Veronika Novotná
Ing. Petr Mandelík*

VUT v Brně má nového kvestora

Rektor Vysokého učení technického v Brně Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc. v souladu se svým prezentovaným programem vyhlásil výběrové řízení na obsazení místa kvestora VUT. Sedmičlenná komise pro výběrové řízení byla sestavena z vedoucích pracovníků a odborníků působících na VUT i mimo něj. Posoudila devět v termínu podaných přihlášek.

Na základě jednoznačného výsledku výběrového řízení a doporučení komise rektor Vysokého učení technického v Brně podle příslušných ustanovení zákona práce a zákona č. 111/98 Sb. o vysokých školách, jmenoval s účinností od 20. března 2000 kvestorem VUT **Ing. Jaromíra Pěnička**. Bývalý kvestor RNDr. Alexander Černý je pověřen přípravnými pracemi souvisejícími se zřízením Centra VUT ve Zlíně.

Bližší informace a odpovědi nového kvestora na otázky redakce Událostí přinese v příštím čísle. /red/

Rada pro informační systém VUT

Ve smyslu článku 26 odst. 4 písm. d) a článku 39 odst. 3 Statutu Vysokého učení technického v Brně jmenoval v únoru 2000 rektor VUT Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc. Radu pro informační systém VUT v Brně. Ustavení Rady pro informační systému znamená také naplňování jednoho z bodů Programového prohlášení rektora: „Provést analýzu informačního systému VUT, jeho účelné úpravy a harmonizaci uvnitř VUT a využívat jej jako nástroj pro taktické a strategické řízení a jako zdroj komplexních informací poskytovaných vně i uvnitř VUT, včetně prezentace školy.“

Rada pro informační systém je poradním sborem rektora VUT ve smyslu výše již zmíněných příslušných ustanovení Statutu VUT. Odpovídá rektorovi za strategii, koncepci a obecná pravidla užívání informačního systému, ve své činnosti zahrnuje oblasti informační a komunikační technologie, včetně vytváření nástrojů pro nové přístupy ke vzdělávání vycházející z koncepce státní politiky ve vzdělávání – uvádí se mimo jiné ve Statutu Rady pro informační systémy (<http://www.vutbr.cz/intra-vut/ro/rr/pr0002.htm>).

Složení rady:

Prof. Ing. Tomáš Hruška, CSc. – předseda (FEI)
 Doc. RNDr. Jiří Macur, CSc. – místopředseda (FAST)
 Ing. Jaromír Pěnička – (kvestor)
 Doc. RNDr. Petr Dub, CSc. (prorektor)
 Doc. Ing. Zdeněk Harna, CSc. (FSI)
 Doc. Ing. Miloš Koch, CSc. (FP)
 Ing. Vítězslav Křivánek (ředitel CVIS)
 Doc. Ing. Zdeněk Molnár, CSc. (FaME)
 Prof. Ing. František Schauer, DrSc. (FCH)
 RNDr. Luděk Skočovský (FaVU)
 Doc. Ing. Jan Viktorin, CSc. (FA)
 Ing. Petr Vojtek (FT)
 Ing. Pavel Výšek (zást. studentů)
 Mgr. Nataša Jursová – stálý host (Ústř. knihovna)
 Ing. Petr Lampa – hoat (UIVT FEI)

Úkolem prvního zasedání rady v březnu bylo zhodnocení Zprávy o stavu CVIS a vytipování oblastí, které by v budoucnosti měly být řešeny jako prioritní. Členové rady konstatovali, že nejvíce problémů je v informačním systému školy. Z toho vyplývá nutnost informační systém změnit – na úrovni školy zcela jistě, dle situace i na úrovni fakult a ústavů.

Koncepční návrh informačního systému by měl splňovat určité předpoklady:

- být dostupný všem potenciálním uživatelům (studenti, zaměstnanci i zájemci o informace o VUT zvenčí), po-

kud jde o studenty a zaměstnance jde o tisíce až desetitisíce pokud jde o informace sdělované vně školy počet ještě poroste,

- je třeba věnovat pozornost faktoru bezpečnosti,
- systém bude interaktivní, dostupný standardním SW – téměř jistě přes html, xml a další prostředky Internetu,
- bude součástí běžné agendy každého uživatele v počtech výše uvažovaných,
- údaje budou vkládány pouze jednou, a to na místě, kde vznikají; opakované vkládání je absolutně nepřijatelné,
- systém bude členěn ve dvou dimenzích, podle organizační struktury školy a podle oblastí zájmu,
- bude distribuovaný, komunikující přes standardní rozhraní,
- výhledově budou brány za existující pouze ty skutečnosti, kterou jsou v IS zobrazeny.

Dále bylo dohodnuto, že management fakult jmenuje systémového integrátora (SI – nečlena Rady pro informační systém), který bude konzultovat veškeré požadavky zaměstnanců vlastní fakulty s pověřeným pracovníkem CVIS. Do této doby budou funkci SI vykonávat členové Rady na jednotlivých fakultách. SI bude v první fázi zodpovědný za analýzu informačního systému na fakultě.

Některé fakulty i ústavy přistoupily k řešení IS samy. Toto řešení není principiálně špatné, pokud takový uživatel splní podmínky standardizované komunikace s okolím a ponese veškerou odpovědnost za provoz vlastního IS, za to by měl být finančně zvýhodněn. Kvestor navrhne způsob financování:

- samostatné výroby systému v rámci fakulty,
- sdružení aktivit fakult,
- dodání standardního řešení fakultám.

(say)

Rada vysokých škol NOVÉ PŘEDSEDNICTVO

Rada vysokých škol je orgánem reprezentace vysokých škol, jak je stanoveno v zákoně o vysokých školách. Zabývá se rozvojem, ekonomickým zabezpečením, právní úpravou činností, organizací a řízením vysokých škol a zásadními věcmi, dotýkajícími se rozvoje činnosti a zájmů vysokých škol, jejich učitelů, studentů a zaměstnanců, zaujímá k nim stanoviska a doporučení pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a jiné orgány a instituce. Rada projednává a přijímá stanoviska zejména k návrhům na přípravu, tvorbu a rozpis státních rozpočtových prostředků pro vysoké školy; zákonů a jiných právních předpisů; na zřízení (rozdělení, zrušení) vysokých škol či fakult a na zřízení bakalářského, magisterského a doktorského studia; na odnětí či navrácení práva vysoké školy či statut, konat státní a rigorózní zkoušky, či habilitační řízení a řízení o jmenování profesorů; na organizaci a složení Akreditační komise a na zřízení a ustavení poradních orgánů ministerstva; na zřízení ústavů a pracovišť k plnění úkolů vysokých škol, které jsou v resortu ministerstva právními osobami.

Na svém jednání počátkem února 2000 zvolila Rada vysokých škol ČR své funkcionáře pro období let 2000–2002: předsedou se stal **Doc. RNDr. František Ježek, CSc.** (ZU Plzeň), místopředsedy byli zvoleni **Prof. RNDr. Jan Bednář, CSc.** (UK Praha), **Prof. Ing. Jan Hron, DrSc.** (ČZU Praha) a **Doc. Ing. Eva Münsterová, CSc.** (VUT Brno). Předsedou Studentské komory RVŠ je opět **Jan Morávek** (student VŠP v Hradci Králové).

V odborných poradních orgánech jsou také zástupci VUT v Brně. V pracovní komisi legislativní jsou to Marie Kubičková a Ing. RNDr. Milan Kynčl, v komisi ekonomické Doc. Ing. Vladimír Podrouzek, CSc., v komisi pro vzdělávací činnost PhDr. Ing. Aleš Gregar, CSc., v komisi pro vědeckou činnost Doc. Ing. Stanislav Kafka, CSc. a Prof. Ing. arch. Jaroslav Kočí, CSc., v komisi pro síť a strikturu vysokých škol Prof. Ing. Jaroslav Balátě, DrSc., v oborové secei pro umělecké školy Doc. ak. mal. Ivan Kříž, v oborové secei pro vysokoškolské knihovny Doc. Ing. Jaroslav Fiala, CSc., externími členy oborové secei pro tělesnou výchovu na VŠ jsou PaedDr. Jaroslav Bogdálek a RNDr. Hana Lepková, v pracovní skupině pro vnější a zahraniční vztahy Prof. Ing. arch. Jaroslav Kočí, CSc., Marie Kubičková, Ing. RNDr. Milan Kynčl a Ing. Miroslav Piška, CSc., předsedkyní pracovní skupiny pro tvůrčí činnost studentů je Doc. Ing. Eva Münsterová, CSc. a externími členy studenti Pavel Jelínek a Petr Jurák. (say)

NOVÉ USPOŘÁDÁNÍ SVĚTA

Publikace nakladatelství VUTIUM

Úkolem technické školy univerzitního typu je, aby její absolventi kromě odborné způsobilosti získali také dostatečný přehled v oblasti společenských věd. Do tohoto kontextu je možno zařadit ediční počín nakladatelství VUTIUM, které na sklonku roku 1999 vydalo útlou, ale velmi zajímavou knihu „Nové uspořádání světa“, doplněnou o dva podtituly „Globalizace, nebo střet civilizací?“ „Proč nebyla vize roku 1928 úspěšná?“

Její autor prof. Victor Miroslav Fic, PhD., (*1922), rodák z Dambořic na jižní Moravě, patří k té početné vrstvě Čechů, která značnou část života prožila v exilu. Emigraci v roce 1948 se dostal do Kanady, kde po absolvování politologie a slovanských studií získal hodnost bakaláře (1950) a magistra (1953). Následně studia prohloubil v New Yorku (1956). V roce 1959 studoval v Indii, kde se specializoval na problematiku šíření buddhismu a hinduismu v jižní a jihovýchodní Asii. Byl činný jako pedagog – politolog na vysokých školách, např. v Kanadě, Indii, Barmě, Malajsii, Thajsku a Indonésii. V roce 1998 mu byl udělen Řád TGM.

Čtenář se jistě bude ptát, proč se v podtitulu objevuje letopočet 1928. V tomto roce se totiž na novém brněnském výstavišti konala Výstava soudobé kultury, akce evropského významu, která svou aktuálností a rozsahem překročila rámec mladého státu a v jistém smyslu byla reflexí tehdejšího světa. Výstava dokumentovala, jak úspěšně se dařilo překonávat katastrofální následky světové války. Především byly položeny základy k evropské integraci. V brzké budoucnosti se očekávalo, že pokrok ve vědě a technice bude pokračovat a také v nastávajícím desetiletí bude sloužit k prosperitě společnosti. Tato doba si vysloužila pyšný název „zlatá dvacátá léta“.

Vize z konce dvacátých let se však nenaplnila. V. M. Fic analyzuje kořeny hospodářské krize, která v roce 1929 ochromila ekonomiku a rozebírá, proč došlo k úpadku versailleského systému. Objektivně je zde popsáno, jakou dějinnou úlohu měl v tomto období Sovětský svaz.

Nejrozsáhlejší kapitola je věnována rozdělení Evropy v posledních padesáti letech. V. M. Fic považuje za krajně nešťastné, že se po porážce fašismu v roce 1945 nepodařilo udržet atmosféru

spolupráce. Příčiny vidí v odlišných dlouhodobých cílech mocností. Zatímco západní země chtěly na osvobozených územích zabezpečit demokracii, Sovětský svaz chápal vzniklou situaci jako šanci k tomu, aby jeho komunistická ideologie dosáhla historického vítězství – přechodu od kapitalismu k socialismu. Vznikla situace, která dala zapomenout na válečnou koalici, byly položeny základy studené války a bipolárního světa s „železnou oponou“. Želobu kořeny této situace je nutno hledat v Deklaraci o osvobozené Evropě, která byla v únoru 1945 závěrečným dokumentem konference v Jaltě, na níž došlo k rozdělení sféry vlivu v Evropě. V. Fic dokumentuje, že zatímco západ Evropy se v letech 1946 až 1991 svobodně integroval do nových politických, ekonomických a vojenských struktur, integrace zemí východní Evropy probíhala pod autoritativní nadvládou Sovětského svazu. Teprve zhroutilím sovětského systému mohla po roce 1989 nastat snaha středoevropských a východoevropských států o začlenění do obranné struktury severoatlantické aliance a vstup do Evropské unie.

V další části knihy V. M. Fic hodnotí nové uspořádání světa a klade otázku, zda se jedná o globalizaci, či o střet civilizací. Globalizaci přitom chápe jako pozitivní proces, v jehož rámci se mezinárodní systém vyvíjí směrem k novému univerzalistickému světovému řádu. A to i přesto, že v Evropě se jedná o konstituci nového pořádku, ve kterém nadnárodní instituce a procesy do

značné míry zasahují do suverénních práv národních států se záměrem, aby jednotlivcům bylo zaručeno maximální využití celé škály lidských práv tak, jak jsou kodifikována Organizací spojených národů a příslušnými zákony Evropské unie. Interakce civilizací v nastávajícím 21. století dává V. Fic do souvislosti s teorií Samuela P. Huntingtona, který z globálního hlediska spatřuje svět ve 21. století jako místo střetu a spolupráce západní, latinskoamerické, africké, islámské, čínské, hinduistické, pravoslavné, buddhistické a japonské civilizace. Přesto V. Fic neztrácí naději, že nový světový řád bude v první řadě založen na integraci Evropy a z hlediska dlouhodobé perspektivy i na globalizaci činností v obchodu a řemeslech, v technice, v komunikacích a následně i v demokratizaci politických systémů klíčových oblastí.

Závěr knihy je věnován Havlově doktríně lidských práv, kterou český prezident formuloval 28. dubna 1999 na půdě kanadského parlamentu. Prohlášení mělo bezprostřední vazbu na kosovský konflikt. Aliance zde neusilovala o území, surovinové nebo materiální zdroje, nýbrž „pouze“ o osudy lidí. Václav Havel intervenci označil za „... pravděpodobně vůbec první válku, která není bojována ve jménu zájmů, ale ve jménu principů a hodnot. Člověk se stal důležitější než stát.“

Knihla profesora V. M. Fice je napsána poutavým jazykem a uvádí čtenáře do dějů, kterými Evropa v průběhu končícího století procházela. Současně načrtává vize dalšího mezinárodního vývoje.

Josef Chybík,
Fakulta architektury VUT

Emeritní profesor Victor Miroslav Fic.

Globalizace nám bude k užitku

Svůj pozitivní pohled na přicházející globalizaci nám předestřel česko-kanadský politolog a orientalista Victor Miroslav Fic z Toronta. Jeho přednáška proběhla v aule Centra VUT v Brně 14. března 2000. Názor profesora Fice si poslechli nejen pedagogové Vysokého učení technického, ale i Masarykovy univerzity a také někteří studenti sociologie.

Kořeny dnešní globalizace hledá profesor Fic již ve „zlatých dvacátých“ letech našeho století, kdy díky všeobecnému kulturnímu rozvoji v celé Evropě vládli optimismus. Také město Brno se profilovalo jako kulturní a technologická metropole Evropy. Vize 1928 předpokládala, že věda a technologie otevřou brá-

Profesor Fic dále zdůraznil nutnost studovat globalizaci v její mnohotvaré podobě, což by umožnilo vytyčit nové úkoly brněnských univerzit na prahu XXI. století. Navrhuje, aby obě univerzity založily společný ústav, či program studia globalizace. Ten by se mohl zabývat globalizací v širokém spektru, jako na-

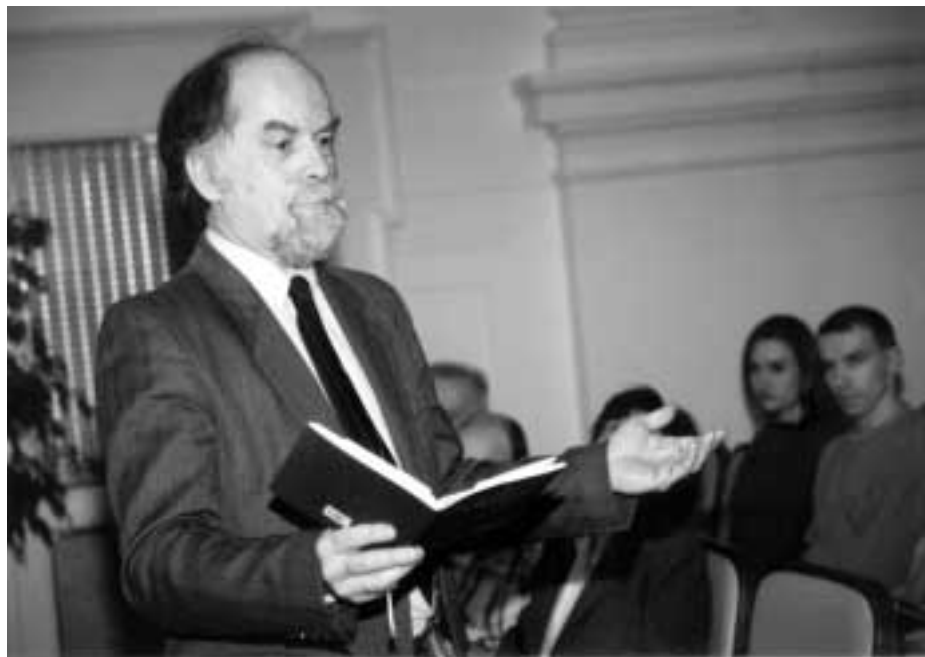
příklad v oblasti lidských práv, ekologie, informatice, urbanistice, umění a podobně, až po další problémy, které přinese nové století. Podrobné studium programů nabízených různými fakultami obou univerzit, které dnes existují, profesora přesvědčilo, že základní kameny k založení takového mezidisciplinárního programu jsou již položeny a mají dobrou akademickou úroveň. Takový ústav nebo program by je koordinoval, maximalizoval jejich dopad a přiváděl je k významné činnosti, která by otevřela brány tvořivosti nových hodnot s ohledem na potřeby nastávajícího století. Profesor Fic soudí, že založení takového centra by nebylo nákladné, protože by těžilo ze stávajících prostředků a investic s přidáním nevelkých impulsních finančních nákladů z akademických zdrojů.

Victor Miroslav FIC, emeritní profesor kanadské univerzity, se narodil roku 1922 v Dambořicích na Moravském Slovácku. Roku 1948 patřil k vůdčím studentské demonstrace. Po únoru 1948 byl vyloučen z Vysoké školy politické a sociální a vězněn na Pankráci. Odešel do exilu v Kanadě a vystudoval univerzitu Britské Kolumbie ve Vancouveru, po té Kolumbijskou univerzitu v New Yorku. Od roku 1959 studoval indologii na Maisúrské univerzitě v Indii.

Specializoval se na problematiku Velké Indie, buddhismus, hinduismus a orientalistiku vůbec. Od roku 1968 se věnoval na Kolumbijské univerzitě mezinárodnímu právu a později se zaměřil na vztahy mezi Kanadou a pacifickou Asií. Podnikl mnoho výzkumných cest do orientu, mimo jiné prozkoumal historii trasy „hedvábné cesty“ v Číně a pronikání buddhismu do této oblasti. Za historické práce o československých legiích v Rusku v letech 1914–18 a za studie o hnutí za lidská práva v Československu a o Chartě 77 mu byl v roce 1998 udělen Řád T. G. Masaryka.

V loňském roce vydalo nakladatelství VUTIUM knihu Victora M. Fice s názvem *Nové uspořádání světa*, která pojednává o daném sociologickém problému. Autor v ní rozebírá příčiny, proč nebyla vize roku 1928 úspěšná. Zvažuje, zda nás čekají pozitivní globalizace nebo dramatický střet civilizací.

(hop)

ny hospodářskému a sociálnímu pokroku, humanismu, kultuře, sociální spravedlnosti a všeobecnému blahobytu nejdříve v Evropě, později v celém světě. Profesor se ve své úvaze věnuje příčinám, proč se tato vize neuskutečnila. Hospodářský pokrok založený na vědě a technologii a politické předpoklady budoucího míru byly nahrazeny zbrojením, autoritativním politickým systémem a rasismem.

Dále se profesor věnuje rozdělení Evropy v posledních padesáti letech a nakonec s optimismem sleduje globální světové dění, propojenost hospodářskou, politickou a informační. Podle profesora Fice dnes, podobně jako ve dvacátých letech, stojíme na rozhraní a naše budoucnost má tentokrát novou šanci směřovat svou cestu pozitivním směrem. Globalizace je proces nevyhnutelný a může lidstvu přinést také mnoho pozitivního.

Ve své přednášce profesor vysvětlil, že globalizace je nevyhnutelný další stupeň tisíciletého vývoje lidské společnosti od nukleární rodiny, přes rozšířenou rodinu, klan, koalici klanu k národům a jejich státům, až po regionální uskupení (jako je Evropská unie) a vyrůstání globální civilizace. Ta bude vědecky a technologicky univerzalistická, ale duchovně, kulturně, umělecky a emocionálně pluralistická, zachovávající hodnoty národních kultur. Globalizace v informatice pak posílí jednotlivce jeho osvobozením od monopolu v politické moci a umožní mu, aby se plně vyžíval v hodnotách, které si bude sám definovat.

Victora M. Fice představil na setkání s profesory a studenty Vysokého učení technického a Masarykovy univerzity, které se uskutečnilo v aule Centra VUT, Doc. PhDr. Lubomír Kostroň, CSc. z Masarykovy univerzity (na horním snímku). Setkání s V. M. Ficem se zúčastnil také rektor VUT Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc.

„VEDLE“ JE DNES NA CELÉM SVĚTĚ

Legální software jako ukazatel kultury národa

Firma Microsoft, která je významným sponzorem VUT v Brně, darovala škole ke stoletému výročí veškerý software do učeben po 10 počítačích, jde o 15 serverů Windows, 10 operačních systémů pro každou učebnu, tedy 150 Windows NT Workstation, 150 Office. V březnu 2000 předal Jan Toman VUT v Brně 132 tisíc dolarů, tedy 5 milionů 600 tisíc korun.

Jde o cenu tržní, škola zaplatí jednu desetinu, zbytek je odpuštěn díky smlouvě Select pro školství s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, takže školní cena dělá asi 600 tis. korun. Jan Toman o tomto daru hovoří jako o „investici firmy do studentů“, do spolupráce firmy s VUT a možná i do svých budoucích zaměstnanců, neboť firma Microsoft zaměstnává u nás nepřímo asi 20 tisíc lidí (prodej, služby) a jejich počet poroste.

Co je vaším úkolem ve firmě?

Snažím se vytvořit školám podmínky, aby si software mohly kupovat co nejlevněji. Nejvýhodnější možností v současnosti je pro ně Microsoft Select pro školství. S ministerstvy školství ČR a SR jsme uzavřeli dvouletou smlouvu a všechny školy tedy mohou nakupovat za zvýhodněných podmínek.

Jednotlivé školy pak podepisují s dodavatelem prováděcí smlouvy, rovněž dvoleté. Microsoft zákazníkovi posílá CD všech produktů zdarma (v Selectu jsou všechna média zdarma). Škola s nimi pracuje, eviduje si každou instalovanou licenci a za každou zaplatí minimální poplatek, okolo 10 % komerční ceny, sleva tedy činí 90 %.

Příležitostně zákazníkům vyjdeme ještě více vstříc, během určitého období zlevňujeme ještě pod našich obvyklých 90 %. S MŠMT jsme podepsali už 3 rámcové dohody, takže školy nakupují už 6 let a jsou spokojené. Hledáme ale ještě přístupnější ceny, nebo v určitých případech může být výhodný ještě i jiný systém, poskytujeme celou paletu možných řešení.

Proč je vaše firma tak nezištná?

Chceme, aby si každý pořídil legální softwarové vybavení. Když si jej pořizuje nelegálně, je to trestný čin. Hodnotí se sazbou 2 – 8 let „natvrdo“. Hrozí pokuta až 10 milionů korun. Nelegální užívání programů je vždy kriminální čin, ale rozlišují je podle stupně společenské nebezpečnosti. Je jiné, když nelegální program používám doma a nevydělávám. Je to méně společensky nebezpečné, než kdybych si založil firmu a používal nelegální software k její činnosti. Nejhorší samozřejmě je, když se vyrábí a prodávají nelegální kopie, tím se živí u nás jednotlivci i celé firmy. Policie ČR tyto výrobce eviduje, doufám a věřím, že na každého přijde řada. **Máte představu, jak moc je toto pirátství rozšířeno? O spouště „firem“ se přece neví.**

Dnes už se neříká pirátství, pirát v Čechách je romantická postava, bojovník za chudé, který bere bohatým. Tak to v softwarové oblasti není, proto je výstižnější užívat slovo kriminalita.

Na nových počítačích je to zhruba polovička softwaru, na všech počítačích je to zhruba 70 až 80 % nelegálního softwaru. To nás řadí k těm nejrozvojejším zemím na

světě, protože úroveň softwarové kriminality je určitě ukazatelem kultury národa. Takže inklinujeme spíše k Rusku a Číně než k západní Evropě. Ale situace se snad lepší.

Za rozmach počítačové kriminality u nás asi může také malá „počítačová gramotnost“ Čechů ...

Je spousta příčin, například dlouhodobá výchova dětí. Víme, že před rokem 1989 u nás byla stejně jako v Číně nebo ve Vietnamu téměř 100 % nelegálnost, zvláště programů ze zahraničí. Nebyla tu žádná síla, která by firmy nutila platit. Proč by je taky nutila, když jsme byli rádi, že imperialistického nepřitele poškozujeme.

Jiná věc je, že kupní síla a cena toho softwaru nejsou ve stejné relaci, jako ve vyspělých zemích. Ale u škol to podle mne neplatí, protože ty mají 90 % slevu. Důležitou roli hraje pocit, že jde o nehmotný statek, takže když někdo ukradne program, tak nikde nic nezmizí, ale naopak další věc se objevila. Lidé nebyli vychováni k tomu, že intelektuální práce je také práce a daleko

práci českých programátorů. To proto, že když někdo „upírá“, 70–80 % produkce Microsoftu v ČR, tak to firmu asi nepoloží, protože její hlavní obchody se uskutečňují v zemích, kde se počítačová kriminalita nenosí. Situaci české pobočky to pochopitelně ovlivní poněkud více, ale nic se nestane. Když ale někdo ukradne 80 % software nějaké české firmy, je to pro ni smrtelný úder. Nedostanou zaplacenou ani její programátoři, kteří jsou mnohdy velice schopní. Půjdu tedy jinam: tam, kde jim lépe zaplatí. Ne do české firmy, ale do zahraniční, možná do nějaké pražské pobočky. Tam budou programovat také, ale už ne české programy pro české firmy, nebo to až ve druhé řadě.

Známé firmy mívají svá vývojová střediska tam, kde je levná pracovní síla a lidé programují stejně kvalitně, jako jejich kolegové v Americe, ale za méně peněz. Takže tím, že český stát nechrání duševní vlastnictví, poškozujeme i sám sebe, protože se neplatí daně. Jde totiž i kriminální čin z hlediska daňového zákona. Takže firma, která vykáže v daňovém přiznání, že si koupila počítač a nekoupila software, se vlastně udala.

Naznačujete, že kořen problému je ve školství. Jak jsou české školy počítačově vybavené?

Některé dobře, některé špatně. Ale kontroverze je v tom, že někteří učitelé umějí počítače používat, jiní ne. Myslím teď na střední a základní školy. Hrůza spočívá

Ing. Jan Toman pracuje ve firmě Microsoft jako zástupce pro školství v ČR a SR.

důležitější, než třeba manuální a přináší větší výsledky.

Náš stát ale stíhání počítačové kriminality nechápe jako prioritní věc...

Ne, ale měli bychom chápat, že bojem proti softwarové kriminalitě v ČR nezvyšujeme zisky zahraničních společností, ale chráníme české lidi a české firmy. Stíháním nelegálního užívání softwaru chráníme duševní

v tom, že mohou existovat školy počítačově dobře vybavené, ale děti se nenaučí používat počítače vůbec. Takže taková škola směřuje k tomu, že bude produkovat nezaměstnané. Společnost vzniká chaoticky a překotně bez ohledu na to, že pracovní síly se přesouvají z primárních do terciálních sfér, do služeb. Půjde především o služby informačního charakteru. Dnešní děti jsou

zítřejší pracovníci a asi nebudou umět pracovat. Jejich schopnost pracovat s výpočetní technikou ovlivní v rozhodující míře jejich efektivitu. Půjde o to, kolik přidané hodnoty k těm základním procesům budou schopni přidat, a to bude rozhodovat o výši našich důchodů.

Nemohou se to naučit na vysoké?

Ne. Vysoké školy by vůbec neměly vyučovat práci na počítači. (Pochopitelně mimo obory informatiky.) Základní škola by měla člověka na počítači naučit pracovat, střední škola by měla toto umění rozvinout a hlavně udržet jejich základní znalosti. Psát v nějakém editoru, dělat tabulky v tabulkovém procesoru, e-mailovat, získávat informace prostřednictvím brouzdání po Internetu.

Základní škola má naučit „jak“, střední „proč“, vysoká „kde“ hledat. Dřív se učilo psát, číst, počítat a dnes to musíme umět na počítači. Abychom se nestali pustým ostrovem, musíme komunikovat s lidmi. A v informační společnosti se komunikuje elektronicky. Člověk po maturitě na vysoké škole už se bude učit úplně jiné věci, třeba lékařskou anatomii, a to už musíme počítač znát.

Když škola opravdu počítače používá, znamená to, že pedagog nekomunikuje s žáky a studenty pouze v hodině, nebo jen na přednášce, ale i prostřednictvím e-mailu, upozorní například na zajímavé články v novinách. Škola má pracovat a řídit studenty i zaměstnance prostřednictvím komunikačních technologií. Nevím ovšem, zda každý člen akademické obce má dnes svůj počítač, aby mohl komunikovat s dalšími členy akademické obce. Je to jistě ale do budoucna velice žádoucí.

Stále se také zvyšuje suma poznatků, které jsou k dispozici, a její zpracování není zvládnutelné lidskými silami. Tu sumu znalostí musíme pospojovat do nových celků a nových objevů, a to lze jen pomocí počítače. Myslím, že je prospěšnější všem, když se budou lidé učit, to znamená, že nebudou biflovat encyklopedický přístup, ale spíš věcem rozumět, mít rozumnou hromadu znalostí, ale vědět, kde ostatní údaje najít a jak je pospojovat. To je ovšem těžké pro pedagoga, který dosud učil postaru, ono se totiž mnohem obtížněji zkouší takové schopnosti, než nechat lidi odříkávat naučené fráze a hromady čísel.

Jak se v tomto procesu projevuje specializace?

Tím, že z člověka vzniká specialista na určitý obor, se zaměřuje do špičkových oblastí své vědy a ve své akademické obci již často nemá partnery pro diskusi, protože jeho kolegové se soustředí na jinou specialitu. Musím tedy začít komunikovat s člověkem z vedlejší vysoké školy. A vedle je dnes ve světě Internetu na celém světě. Infrastruktura je daná, každá vysoká škola ji má. Ale sami si musíme opatřit znalosti, jak komunikovat, jaké prostředky použít, jaké znát cizí jazyky. Existují celá odvětví, která bez komunikace s člověkem odvedle přestanou existovat. Takoví lidé nemají ani infrastrukturu, ani znalosti. Jak to udělat a jakým jazykem komunikovat, to bude úkol pro školy v blízké budoucnosti.

Někdy se ve škole učí programy SW 602, někde jiné, ale to není důležité, co se stane, když zmáčknou F10. Přitom na taková témata píší písemky. Ale studenti nevědí, co dělá moderní textový procesor, co jiné programy

a neznají obecné principy práce. Cítím hlubokou úctu k firmě Software602, která zde v době, kdy to vůbec nebylo jednoduché, zvedla prapor a přivedla masy lidí k počítači. Dnes už se tento systém práce nedá používat.

Musíme fungovat stejně, jako zbytek světa?

Ano. Je nutné mít „stejně ostré zbraně“, jako ostatní. Prostě svět informační společnosti je svět vysoce propojený. Zákazník, hledající službu, či výrobek, jej může hledat na celé zeměkouli. Nejde jen o to, že firmy dělají elektronicky téměř všechno, ale je důležitá i excelentní distribuce, takže z celého světa dnes můžeme zajistit jakoukoliv službu a výrobek mít dopravený na místo třeba do 24 hodin. Pokud se máme v takové globální ekonomice chytit a udržet, musíme mít stejně ostré nástroje, jako naši konkurenti. Koncept pracovníka, který je schopen pracovat v globální společnosti, není nový. To je vlastně samuraj, který dlouhodobě cvičí tělo i ducha ve škole a v dalším vzdělávání. Pak je schopen přeprat ty ostatní rychlým rozhodováním o tom, co je správné a co ne, co musí udělat ihned a co počká. Je to člověk, který nahradí 50 normálních zaměstnanců. Ale když k tomu nebudeme vychovávat, když lidem neposkytneme stejně ostré samurajské meče, stejně tvrdý výcvik do toho smrtelně nebezpečného prostředí globální ekonomiky, tak se naši lidé nechytí. Budou se snažit hledat takové politiky, kteří jim poskytnou ochranu proti všemu, uzavřou stát vůči okolnímu světu a udělají tady stát rezervaci. Tam se mi ovšem nechce žít.

Tak co byste navrhol, abychom předešli neštěstí?

Problém je ve školství. Ne, že bychom nevěděli jak. Ale neumíme překonat tradicionalistické návyky a opustit model školy z doby Marie Terezie. Lidé ve školství se často vymlouvají na nedostatek peněz. V žádné zemi na světě není opravdu tolik peněz, aby byli všichni spokojení, jde spíš o nedostatek myšlenek, jak to dělat. Ale u nás nejsou připraveni učitelé. Superpočítače a programy nezaručí, že lidé s ním budou dobře pracovat. Existuje možnost porovnání určitých korelací, třeba hospodářského růstu, HDP na hlavu a penetrace mobilních telefonů. Ale pro Českou republiku to snad zatím nefunguje. Protože v ostatních zemích světa lidé asi mobil používají pro obchod, ale u nás se do telefonu spíš víc „kecá“ a málo dělá. Venku zase naopak, nebo se tam „kecá“ možná úplně stejně, ale lidé při tom víc udělají. Ale u nás, i když máme stejnou technologii jako je venku, nemáme vzdělání a efektivitu jejich práce. Ale pochopitelně nejde o ten telefon.

Každý si teď u nás kupuje počítač.

Protože se stal určitým status symbolem. Ten známe z psychologie znamená něco, čím se prezentují před ostatními, určuje to hierarchii ve společnosti, mít auto, dům, mobil a počítač. Ale status symbol sám o sobě nikoho nenaučí lépe pracovat. Mnohdy se u nás vyhodily peníze za moderní technologii a pracuje se postaru, protože moderní technologie starému myšlení nepřekážejí. Ona jen umožňuje modernizaci, ale jestli opravdu začnu pracovat „po novu“, to už záleží jen na mně. Naostřit meč, to znamená mít správnou technologii, ale také trénovaného ducha, který umožní ovládnutí meče. Mým mečem je počítač, vozím jej sebou a když

se vyskytne potřeba, jen požádám o telefonní linku a kdekoli si během minuty vytvořím kancelář stejnou, jakou bych měl doma. Pak mohu obchodnímu partnerovi poslat jakýkoliv dokument, který mám založený. Mohu pracovat kdekoli na světě, pro mne není důležitá Praha, kde mám stůl, šuplíky a papíry nejsou potřeba. Když jedeme do cizí země, stejně odpoledne nebo večer v hotelu všichni e-mailují, což je vnější znak toho, že komunikují. To nepovažují za workoholismus, ten by se v informační společnosti asi měl znovu definovat. Pracovat pro mne není psychická zátěž. Ti nepoučitelni, kteří se s prací trápí, ti to neudělají. Já ano, pak jdu s kolegy třeba do hospody. Informační společnost je pro pracovitě, podnikavě a slušné lidi. Musím být podnikavý a každý den posunout práci dopředu. Pro slušné proto, že když máte takhle otevřenou komunikační vztahy, tak se velmi brzy zjistí, jestli jste spolehliví a všichni si velice rychle řeknou o tom, kdo je neslušný.

Když je to mezi námi a západem taková komunikační propast, tak co bude dál?

Myslím, že velkou propast ještě nemáme, protože startovní šance začínají každý den. Internet je vlastně jen výraz toho, že vzniká globální síťová ekonomika, která ruší hranice mezi zeměmi. Nemusíme běžet celou tu trasu, kterou před námi proběhl západ, můžeme „nadbíhat zatáčky“ a naskakovat do toho vlaku neustále. Ale je pravda, že oni stále bohatnou, tady mají stále náskok. Nyní nemluví jen o penězích, ale také o vzdělanosti a dalším. V USA, kde je „nová ekonomika“ nejviditelnější, mají vyšší hospodářský růst, menší nezaměstnanost.

Jak vidíte globalizaci?

Jediná cesta, jak čelit globalizaci, je naučit se využívat jejich výhod, protože kdybychom nechtěli nebo proti ní dokonce bojovali, tím si vytvoříme teplé místočko neinformační společnosti a budeme zvat znavené boháče ze světa na rekreaci. Což je sice také možnost, ale bylo by lepší, kdyby se cizí firmy v Čechách zabýdly. Není důležité, zda to budou české firmy nebo firmy sídlící v Čechách. Důležité je, zda platí daně, sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance. Cizí firmy sídlící v České republice zaměstnávají naše lidi, učí je pracovat, protože my neumíme často dobře ani pracovat, ani se učit. Při tom dnešní práce znamená hlavně práci na sobě, neustálé zdokonalování se v daném oboru.

Ale člověk se dnes snadno unaví... Vydržíme to vůbec?

Během 5 let se člověk často tak vyčerpá ve svém oboru, že jej musí po čase změnit. Dříve se pracovalo 20 až 30 let pořád na jednom místě. Bylo to považováno za zásluhu, jedním z vybudovaných statutů bylo, jak dlouho v dané firmě „sedím“. To už neexistuje. Pokud si dnes firma svého pracovníka opravdu cení, tak jej přefadí na jinou práci, aby jej osvěžila. Už se „vypálili“ na problémech úzkého oboru. Někdy stačí dostat půlku jiné práce.

Ing. Jan Toman, absolvent Vysoké školy zemědělské v Praze, po doktorském studiu pracoval na půdě školy jako správce počítačové sítě, později přešel k firmě Microsoft, kde pracuje jako zástupce pro školství v ČR a SR.

Úspěch studentů Fakulty architektury VUT v Brně v celostátní soutěži O NEJLEPŠÍ URBANISTICKÝ PROJEKT

V letošním roce se uskuteční již pátý ročník celostátní soutěže o nejlepší urbanistický projekt. Soutěž je tradičně vypisována pro všechny studenty architektury ČVUT, VUT, VŠUP, AVU a jiné studenty z České republiky, kteří během své semestrální výuky zpracovávají projekty s urbanistickým zaměřením.

Soutěž proběhne opět v Praze na Fakultě architektury ČVUT, jejíž Ústav urbanismu byl hlavním iniciátorem této významné akce. Sponzory zůstávají i nadále Fakulta architektury ČVUT v Praze, Fakulta architektury VUT v Brně, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR a pražský projekční ateliér U 24.

Cílem vypisovatelů i organizátorů soutěže o nejlepší urbanistický projekt je i nadále zdůrazňovat novou roli urbanismu jako multidisciplinárního oboru schopného řídit a koordinovat činnost v území, a to i v době měnící se společnosti na přelomu tisíciletí. Jde především o přípravu studentů na specifický charakter urbanistické tvorby při regeneraci a obnově našich měst, o zvýšení jejich zájmu o obor a současně i o pokus zkvalitnit úroveň dosahovaných výsledků.

V dnešní době již dávno nestačí dosažení kvality pouze ve funkčních a provozních vztazích, ale je požadováno takové urbanisticko prostorové uspořádání, které evokuje místní estetickou a psychologickou identitu. K pochopení identity „místa“ a jeho zdůraznění nám obecně slouží historické vztahy, formální a symbolické stránky architektury a vzájemné prostorové uspořádání. Vhodné prostorové uspořádání s aplikací tradičních kompozičních přístupů je schopno nejen zvýšit emocionální účín, ale i zajistit lepší orientaci v městském prostředí, jeho čitelnost, srozumitelnost a pochopení.

Jde o principy tzv. kontextuálního urbanismu, který odmítá často propagovaný parciální pohled na město a jeho části pouze prostřednictvím jednotlivých architektur působících bez vzájemných funkčních, provozních a prostorových vazeb. Při tomto vnímání jsou opomíjeny prostorově výtvarné vztahy sousedících staveb a celkový výraz městského interiéru – ulic, náměstí, městských částí a nakonec i celého města.

Loňské výsledky IV. ročníku soutěže o nejlepší urbanistický projekt, který se uskutečnil na Fakultě architektury ČVUT v Praze, jsou opět mimořádně úspěšné právě pro studenty brněnské Fakulty architektury. Již podruhé, a to opět v náročnou konkurenci a početní převaze mimobrněnských prací, se podařilo získat studentovi Ivo Lorenčikovi z naší fa-

kulty nejvyšší cenu. Toto významné ocenění – 1. místo mu bylo uděleno odbornou porotou z celkových 27 přihlášených prací (11 prací bylo z Brna) za bakalářský projekt řešící západní část centra města Prostějova. Pokud v předchozím ročníku získal Ivo Lorenčík jednu ze dvou prvních cen, tak v roce 1999 získal nejvyšší ocenění jako jediný. Vedoucím práce byl Doc. Miloslav Konvička. První cenu získanou pro FA VUT v Brně podtrhl 4. místem – zvýšenou odměnou – student Jan Tomášek za diplomní projekt Olomouc – Pražská ulice. Úspěšná práce byla zpracována pod vedením Prof. Jiřího Gřegorička a Ing. arch. Dr. Gabriela Kopáčika.

Předmětem bakalářského projektu Ivo Lorenčíka se stal prostor západní části centra Prostějova, který je typický různorodou, poměrně hustou zástavbou, od nízkopodlažních předměstských objektů konce 19. století, městské zástavby bytové i občanské první poloviny tohoto století, až po „uniformní“ panelovou výstavbu bytových domů šedesátých až osmdesátých let. K dalším důležitým charakteristikám řešeného území patří jeho tranzitní poloha mezi převážně bytovým západem a průmyslovým východem s vysokými intenzitami všech druhů dopravy vč. cyklistické, typické pro rovinná města. Velmi komplikovaná „křivolaká“ uliční síť vyvolává problémy jak v plynulosti dopravy, tak vzhledem k malým odstupům od objektů rovněž v komfortu pěšího pohybu, bezpečnosti i kvalitě životního prostředí.

Bakalářský projekt je reakcí na schválený územní plán dané lokality, který by měl dopravní problémy území vyřešit. Oproti „dopravářskému“ pojetí tohoto územního plánu, se značnými asanacemi, studentská práce zachovává v převážné míře stávající uliční síť a původní urbanistickou strukturu. Zajímavým – a pro Prostějov typickým – způsobem dotváří městský interiér, s náměstími, předprostory občanské vybavenosti, parčíky a propojujícími alejemi (vč. samostatných cyklistických tras).

Tato „ohleduplná“ revitalizace exponovaného území je samozřejmě možná pouze za předpokladu zásadní změny dopravního pojetí, které je navrženo bakalářskou prací, kdy funkce malého městského okruhu v ulici Vodní a dále

Wolkerově je potlačena (což platí i pro územním plánem navrženou trasu Mlýnská – Žeranovská) a propojení východ – západ je zdůrazněno v jižněji položené trase ulice Okružní s napojením na dálnici (dopravní řešení konzultoval externí učitel Ústavu urbanistické tvorby Ing. Stanislav Prokeš).

Bakalářský projekt v maximální míře zapojuje do urbanistické koncepce objekty, jejichž bonita je uspokojivá a zásadně nebrání funkčnímu a provoznímu využití. Tyto objekty doplňuje o objekty nové s cílem vytvoření převážně blokové zástavby. Urbanisticko-architektonické řešení se vyznačuje přehledností, funkční vyvážeností a provozní logikou. Veřejné prostory jsou citlivě pojednány texturou dlažeb, drobnou architekturnou a výtvarnými díly. Zvláštní pozornost je věnována klasickým kompozičním principům a přírodním prvkům. Voda a ze- leň jak ve shlucích, tak solitérech neod- dělitelně doplňují architekturu, a tak vytvářejí příjemné mikroklima i esteticky působící celek.

Diplomní práce Jana Tomáška, která získala zvýšenou odměnu, se zabývala formováním poměrně rozsáhlé městské části Olomouc–Řepčín, která se nachází severovýchodně od frekventované městské radiály Pražská. Práce se vyznačuje netradičním pojetím městských prostorů, návratem k rostlému způsobu města s řadou malebných uliček a tvarově rozmanitých náměstí. Práce byla zajímavá i tím, že byla celá zpracovaná pomocí výpočetní techniky.

Bylo dohodnuto, že oceněné práce IV. ročníku soutěže o nejlepší urbanistický projekt budou vystaveny ve dvoraně Centra VUT na Antonynské ulici v Brně, společně s úspěšnými pracemi studentů Fakulty architektury VUT v Brně z minulých tří ročníků. Výstava byla otevřena vernisáží 19. dubna a trvala do 12. května 2000.

Soutěž o nejlepší urbanistický projekt si za dobu čtyř předchozích let získala dobré jméno a zdá se, že získaná ocenění z tak prestižní celostátní přehlídky nezůstanou pouze v „rámečku“ na stěně, ale mohou se stát pro studenty vynikajícím doporučením při konkurzech na zahraniční pobyty, odborné stáže i při hledání odpovídajícího zaměstnání. Z tohoto pohledu je dobře, že počínaje příštím rokem převezme Fakulta architektury VUT v Brně organizaci této prestižní soutěže.

*Doc. Ing. arch. Miloslav Konvička, CSc.
Ústav urbanistické tvorby FA VUT*

POHLED AMERIČANKY: INDIVIDUÁLNÍ AUTOMOBILOVÁ DOPRAVA OHROŽUJE TAKÉ VAŠE MĚSTA...

KDYŽ MĚSTA PATŘÍ AUTŮM

Dům ekologické výchovy na Panské ulici v Brně ve spolupráci s Útvarem hlavního architekta města Brna pořádal přednášku americké novinářky Roberty Brandes Gratzové o vlivu rozvoje a automobilismu na destrukci prostředí měst. Paní Gratzová, která byla v České republice na pozvání Fullbrightovy nadace, se proslavila svými postoji a donkichotskou odvahou, se kterou bojuje proti devastaci měst individuální automobilovou dopravou.

Je autorkou mnoha článků a rovněž knihy „Žijící město“, která se dočkala druhého vydání. Ve své přednášce doplněné diapozitivy a videosnímky americká novinářka ukázala, jak byla města ve Spojených státech devastována rozvojem automobilismu. Americká měs-

zemědělskými usedlostmi, jsou dnes obklopena stejně vypadajícími předměstími a dálnicemi, lemovanými pásy nákupních středisek. Šíří se nekontrolovatelně do krajiny, na což mají Američané zvláštní termín (Urban sprawl). V mnoha obcích neexistují chodníky a je možné nakupovat pouze s užitím automobilů. Tento vývoj je prognózován i pro česká města.

Americká novinářka ukázala vliv reklamy na automobily, která ve XX. století formovala povědomí obyvatel. Na reklamních šotech jsou nádherné nové automobily zobrazeny v krásné přírodní krajině. V realitě je tomu jinak, stojí často v zácpách devastovaného prostředí měst, která zničila.

Paní Gratzová ukázala i některé pozitivní věci, např. jak se v současné době mění eko-

logické povědomí a postoj k individuální dopravě. Většina Američanů si uvědomuje dopravní a ekologickou krizi a slabiny individuální dopravy. Chtěli by krásné prostředí města, chodit pěšky do práce, jezdit na kole a kvalitní hromadnou městskou dopravou. Proto se stále početnější hlasy dožadují změny, zejména podpory hromadné dopravy, restrukturalizace stávajících obcí a kontroly růstu osobní a nákladní automobilové dopravy. Američané podle paní Gratzové proto jezdí do Evropy a obdivují evropská města, jejich kompaktnost a krásu.

Po přednášce následoval rozhovor s ekologickými aktivisty, urbanisty a občany zainteresovanými na rozvoji města.

(sch)

Vše ve městech je podřízeno autům, z dobrého pomocníka se stal zlý pán...

Foto: K. Schmeidler

ta původně kompaktní, účelná a zajímavá, ve kterých se dalo žít, byla postupně přebudována pro auta a ne pro lidi. Celá krajina od malých městeček po americké metropole byla přetvořena automobilem. Paní Gratzová vzpomněla těch, kteří ve dvacátých letech předpověděli devastaci prostředí, nevládnutelné dopravní zácpy, přehnanou spotřebu půdy a celkovou destrukci obcí. Názorně ukázala, jak lobby spojená s automobilovými a silničářskými – betonářskými firmami se pokoušela zničit městskou hromadnou dopravu, což se jí nakonec podařilo. Údržba hromadné dopravy se zhoršovala, jízdní řády byly ořezávány a minimalizovány a jízdné se zvyšovalo. Firmy zapojené do stavby dálnic a výroby automobilů vydělaly a i nadále prosperují, zatímco provozovatelé hromadné dopravy přišli do úpadku. Celá společnost nyní doplácí na enormní automobilovou dopravu a zisky některých společností. Jsou enormní ztráty lidských životů způsobené nehodovostí. Je těžko možné sečíst devastaci zdraví způsobenou znečištěním ovzduší, kontaminací orné půdy ze silničních splachů a dopravními nehodami. Města, jež byla jasně ohraničena a obklopena

Fenomén školy jako součásti města, aneb Nové školní budovy ve Vídni 1990–1996

Ve dvoraně Centra VUT v Brně na Antonínské ulici byla 10. února vernisáž výstavy, uspořádané Vysokým učením technickým v Brně a Rakouským technickým institutem v Praze s názvem, jehož jsme použili v titulku. Vernisáž zahájil rektor VUT Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc., který potom předal slovo Prof. Ing. arch. Heleně Zemánkové, CSc. z Fakulty architektury VUT.

Téma výstavy je jasně charakterizováno jejím názvem, proto bude patrně nevhodnější uvést, co o výstavě řekl pan Hannes Swoboda, Státní rada pro rozvoj a plánování města Vídně.

„Těžko bychom hledali v Evropě další město, které má tak vyvážený sociálně politický profil, a to nejen v obecní bytové výstavbě, ale především v komplexní sociální infrastruktuře. Výstavba škol je jednou z vizitek angažování města v sociální oblasti.“

Programem Škola 2000 vytvořilo město Vídeň nejen dostatečnou kapacitu nových školních budov s vysokou architektonickou úrovní, ale zároveň se pokusilo přenést do skutečnosti mnohokrát diskutovaný názor na školní budovu jako multifunkční pro-

stor vnímaný nejen jako místo k vzdělávání, ale přímo jako prostor k žití.

Na školní budovy byla vypsána celá řada architektonických soutěží. Jednu z nejzajímavějších vyhlásila Evropská unie na základní školu v Prandgasse. Představuje jedinečný experiment, který dle vzoru investorských soutěží požadoval skloubit vysokou architektonickou kvalitou a maximální hospodárností. Na náročném projektu se podíleli i žáci a zástupci učitelů.

V programu Škola 2000 bylo zrenovováno a nově postaveno celkem 59 budov. Mezi nejlépe hodnocené v mezinárodním měřítku patří Lainerova neomoderní školní budova na Absberggasse a Richterova prosklená stavba na Waidhausenstrasse.

Snažili jsme se, aby výstava poskytla ucelenou představu o vídeňských ambicích v oblasti architektury školních budov. Má přispět i k tomu, aby výsledky, na které Rakousko právem pohlíží s hrdostí, poznala i širší veřejnost.“

Výstava trvala od 10. do 24. února

(say)

Výstavu „Fenomén školy jako součásti města“ zahájil rektor VUT Prof. RNDr. Ing. Jan Vrbka, DrSc. (vpravo) a po něm se ujala slova Prof. Ing. arch. Helena Zemánková, CSc. (vlevo).

Foto: L. Svoboda

CELOSTÁTNÍ KOLO CHEMICKÉ OLYMPIÁDY JSOU MEZI NIMI BUDOUCÍ STUDENTI FCH?

Celostátní (ústřední kolo) Chemické olympiády je vyvrcholením akce, která je předmětovou soutěží vyhlášenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Jejím garantem je Institut dětí a mládeže MŠMT a po odborné stránce ústřední komise Chemické olympiády ve spolupráci s Českou společností chemickou a Českou společností průmyslové chemie. Uskutečnilo se na Fakultě chemické VUT v Brně počátkem letošního roku.

Soutěží ve dvou kategoriích, A (žáci posledních ročníků gymnázií) a E (žáci průmyslových škol s chemickým zaměřením). Účastníci jsou vybráni podle výsledků oblastních kol. Soutěž se skládá z teoretické a praktické části. V teoretické části jsou zadávány vždy dva složitější úkoly z anorganické, organické, fyzikální a analytické chemie, přičemž kategorie A řeší úkoly ze všech čtyř disciplín, v kategorii E si soutěžící mohou vybrat úkoly ze tří uvedených disciplín (v tomto směru se bere ohled na různost zaměření středních průmyslových škol). Praktická část pro obě kategorie zahrnuje dva úkoly z kvantitativní resp. instrumentální analytické chemie, kategorie E má navíc 1 úlohu z kvantitativní analýzy. V letošním ústředním kole soutěžilo celkem 39 účastníků v kategorii A a 9 v kategorii E.

Teoretická část soutěže probíhala v posluchárně P1 Fakulty chemické, Purkyňova 118, praktické práce se uskutečnily v laboratořích analytické chemie Ústavu chemie a technologie ochrany životního prostředí a v laboratořích anorganické chemie Ústavu chemie materiálů. Tato náročná část soutěže byla připravena akademickými pracovníky a technickým personálem obou jmenovaných ústavů. Bylo radostné pozoro-

vat zaujetí soutěžících při řešení praktických úkolů v pěkném prostředí nových chemických laboratoří fakulty, které normálně slouží studentům nejvyšších dvou ročníků magisterského studia. Fakultní tým složený z pracovníků obou jmenovaných ústavů, který zajistil náročnou přípravu a hladký průběh teoretické i praktické části soutěže, byl veden proděkanem FCH pro výchovně vzdělávací činnost Doc. RNDr. Zdeňkem Šimkem, vedoucím oddělení analytické chemie Ústavu chemie a technologie ochrany životního prostředí, který svou pedagogickou erudicí a organizačními zkušenostmi zajistil klidný a bezchybný průběh celé akce, která tak byla dobrou vizitkou naší Alma Mater. Dohledem nad přípravou praktické části byly pověřeny RNDr. Božena Kábelová a Doc. RNDr. Hana Dočekalová, CSc.

V kategorii A se na prvních místech umístili: Pavel Augustinský (Gymnázium Studentská ul., Havířov), Jiří Kysilka (Gymnázium Komenského ul., Nový Bydžov) a Tomáš Šmejkal (Gymnázium Masarykovo nám., Třebíč). První místa v kategorii E obsadili: Jakub Fiala (SPŠ Stará ul., Ústí nad Labem), Jan Baráček (SPŠCH Vranovská ul., Brno) a Jiří Kwiecen (SPŠT Dvůr Králové nad Labem).

Vedle vlastních soutěží byly organizovány exkurze do Jaderné elektrárny v Dukovanech a do závodu Lachema, a. s. Brno, prohlídka města a divadelní představení. Soutěžící se měli možnost seznámit se zařízeními Fakulty chemické. Žáci i externí pedagogové ze středních škol nešetřili chválou nad zařízením fakulty a s povděkem kvitovali péči, která jim byla ze strany fakultního personálu věnována, včetně otevřenosti při zodpovídání četných dotazů na možnosti studia na fakultě.

Namísto hodnocení citujeme z dopisu ředitele Institutu dětí a mládeže MŠMT Mgr. Petra Pajkrta, zaslánoho dne 7. února 2000 děkanovi FCH VUT: „...*Jménem Institutu dětí a mládeže MŠMT a Ústřední komise Chemické olympiády Vám chci poděkovat za poskytnutí prostor Fakulty chemické VUT pro uspořádání ústředního kola 36. ročníku Chemické olympiády.*

Dále bych chtěl Vaším prostřednictvím vyslovit uznání zejména Doc. RNDr. Zdeňku Šimkovi, CSc. a dalším kolegům z Fakulty chemické za výbornou spolupráci a organizační zajištění celé soutěže. Díky bezchybné organizaci, příjemnému prostředí a vybavení na vysoké odborné úrovni patřila letošní soutěž k nejlepším za poslední léta...“

Pracovníci fakulty věří, že nejen přispěli k dobrému jménu fakulty a školy, ale že se s některými z nejlepších účastníků setkají jako se studenty fakulty v příštím období.

Prof. Ing. Jiří Matoušek, DrSc.,
FCH VUT v Brně

CELOSTÁTNÍ KOLO FYZIKÁLNÍ OLYMPIÁDY HONZY HOUŠŤKA TAH NA BRÁNU

Osmnáctiletý Jan Houštek z Pelhřimova pravděpodobně brzy přiveze zlatou medaili z mezinárodní Fyzikální olympiády v Anglii. Dovezl ji totiž už vloni i předloni a letos se stal jednoznačnou jedničkou v celostátním kole Fyzikální olympiády středoškolských studentů. Ta proběhla o prvním dubnovém víkendu v Brně, na půdě VUT.

„Již dnes je jasné, že Honza patří k nejlepším mladým fyzikům na světě, ale Čechy tato věc nechává chladné,“ tvrdí předseda ústředního výboru Fyzikální olympiády ČR Doc. RNDr. Ivo Volf, CSc. „Zato když český fotbalista kope na bránu, snímá jej televize ze všech úhlů, píšou o něm všechny noviny a kolem gólu je veliký humbuk. Přitom dobrý přírodovědec, matematik má pro náš stát větší přínos,“ zlobí se Volf.

Letošní celostátní kolo Fyzikální olympiády bylo již jednačtyřicáté. Jako nejlepší se letos umístili Jan Houštek, gymnázium Pelhřimov, Jiří Chaloupka, gymnázium Židlochovice a František

Němec z gymnázia Ch. Dopplera v Praze. Porotci však ocenili plných 25 velmi talentovaných studentů. Z nich v nejbližších dnech vyberou pěti z těch nejlepších. Ti pak budou Českou republiku reprezentovat na světové olympiádě v Anglii, někteří z nich se ještě stihnou účastnit podobné soutěže v matematice v Praze.

S českou fyzikou do celého světa

Úspěch našich studentů v zahraničí bývá veliký, téměř pokaždé se dobře umístí. Porotci olympiády se akci věnují mnoho let a snaží se o nadané studenty pečovat tím, že pro ně píšou speciální skriptu. „Dotahujeme jejich

školské vědomosti. Chceme udržet laťku se světem a zatím se to daří, na mezinárodních soutěžích se Češi pokaždé dobře umístí, snesou konkurenci i tak velkých států, jako je Amerika nebo Čína,“ vysvětluje místopředseda ÚV FO, Prof. Ing. Bohumil Vybíral, CSc. z Vysoké školy pedagogické v Hradci Králové, který organizuje olympiády v naší republice od samotných začátků.

Český tým je již 30 let součástí celosvětové organizace, mezinárodní Fyzikální olympiády. Naposled se jí zúčastnilo 300 nejlepších fyziků na světě ze 60 zemí. Nakonec se o ně zajímají nositelé Nobelovy ceny. Úspěch Čechů v zahraničí podle pořadatelů olympiády svědčí o tom, že způsob výuky fyziky je dobrý, snad se jen někdy s žáky málo diskutuje nebo experimentuje.

Prof. Vybíral chválí některá česká gymnázia, jejichž studenti se často na olympiádách účastní, například brněnské gymnázium kpt. Jaroše, pražské Na Bílovcích, letos oslnil Pelhřimov a Židlochovice.

Letošní celostátní kolo bylo díky slabým maturitním ročníkům poněkud hubenější, zúčastnilo se jen 35 soutěžících, v minulých letech soutěžilo víc než 50 studentů.

Úlohy byly obsahově na srovnatelné úrovni s minulými lety. Změny poslední doby se však projevují, ústřední výbor Fyzikální olympiády připravuje i studijní texty řešitelné na počítači s pomocí Internetu. Zadání úkolů odpovídá středoškolskému učivu, olympionici však dostávají k nastudování texty, které obsahují něco málo navíc,

středoškolská fyzika totiž například dostatečně nezdůrazní některé fyzikální zákony, které je nutné si při řešení úkolů uvědomit.

Slavnost v aule

Na závěr se účastníci olympiády sešli v aule nového Centra VUT v Brně, kde bylo provedeno vyhlášení výsledků. Prorektor Petr Dub potom všem předal pamětní mince připomínající 100. výročí založení VUT. Ne náhodou převzalo nad olympiádou záštitu právě VUT, vždyť mnozí zdejší pedagogové, kteří stáli před 40 lety u zrodu celé akce, o ni stále pečují a pomáhají při organizaci dodnes. Zapsali se také do historie mezinárodní olympiády, která probíhá od poloviny šedesátých let. U jejího zrodu stál Prof. Rostislav Košťál z VUT v Brně.

Význam těchto fyzikálních olympiád si uvědomují především některé vysoké školy přírodovědného zaměření, které mají zájem na tom, aby vítězové u nich studovali, proto jim odpouštějí přijímací zkoušky. „Přesto si myslím, že v poslední době u nás přírodovědce nedoceňujeme, a tak se stává, že vítězové olympiád hned uvítali možnost studovat v Americe, kde si je dodnes předcházejí,“ dodává předseda výboru olympiády Ivo Volf, který by byl rád, kdyby se nadaným fyzikům u nás věnovala větší péče. „Škoda, že nejsou odměněni patřičnou společenskou prestiží. Národ spíše sleduje úspěšné branky. Já ale obdivuji spíše „hráče“ Honzíka Houšťka a jeho bravurní tah na bránu.“

Paola Hobstová

Absolventi VUT

Pocta inženýru Miroslavu Sigmundovi, vynálezci a velkému člověku NA PUMPY JSOU SIGMUNDI

V letošním roce oslaví FSI VUT v Brně 100 let od svého založení, což je jistě příležitost k zamyšlení nad prací i osudy jejich absolventů. Jedním z nich je i pan inženýr Miroslav Sigmund, jenž se 19. března 2000 dožil devadesátých třetích narozenin v anglickém Newcastle.

Patří k dynastii Sigmundů, kteří založili slávu pumpařského řemesla a rozšířili ji do celého světa pod reklamním sloganem „Na pumpy jsou Sigmundi“.

Životní dráha Miroslava Sigmunda je významně formována válečnými událostmi. Přes tragické úmrtí bratra, umučeného gestapem, spolupracoval s odbojem, rozšiřoval výrobu čerpadel – zejména hasičských – a spolupracoval s odborníky z brněnské Zbrojovky při výrobě zbraní a materiálu pro armádu.

Po válce vybudoval učiliště, které se stalo anglickým standardem a vytvořilo základ pro pozdější technickou univerzitu.

Přes pokročilý věk, nabídl v roce 1989 své služby pro rozvoj závodu SIGMA v Lutíně.

I dnes, po více než padesáti letech práce v zahraničí mluví krásnou mateřštinou a zajímá se nejen o práci v průmyslové sféře, ale i o činnost učitelů a studentů FSI.

Pracovníci Energetického ústavu, odboru hydraulických strojů V. Kaplana si velmi váží jeho práce i postojů a jsou si vědomi jeho významu jako osobnosti pro výchovu nových generací konstruktérů hydraulických strojů. Rozhodli se proto uspořádat Seminář o čerpací technice a významu Ing. Sigmunda pro rozvoj strojíren-

Na společně prožitá léta studií s M. Sigmundem vzpomenu na semináři profesor Škrabal. Foto: P. Janiček

ství u nás. Semináře, na němž mimo jiné na společně prožitá léta s M. Sigmundem vzpomenu profesor Škrabal, se zúčastnilo více než 40 významných manažerů čerpadlářských firem, kteří se seznámili s prací Energetického ústavu a provozem laboratoří. Na závěr semináře byla odhalena pamětní vitrina, která bude trvale připomínat studentům specializace hydraulických strojů velikost člověka a vynálezce Ing. Miroslava Sigmunda, absolventa Fakulty strojní (dnes Fakulty strojního inženýrství) Vysokého učení technického v Brně.

Prof. Ing. František Pochylý, CSc., vedoucí odboru hydraulických strojů V. Kaplana

Slavnostní odhalení vitríny věnované Ing. M Sigmundovi provedl Prof. Ing. František Pochylý, CSc. (vlevo) spolu s profesorem Škrabalem. Foto: P. Janiček

Jak to vidí absolvent studia Ekonomiky a řízení stavebnictví Fakulty stavební VUT

Z české školy do americké praxe – proč ne?

V roce 1998 jsem ukončil studium *Ekonomiky a řízení stavebnictví* na *Fakultě stavební Vysokého učení technického v Brně* a byl promován stavebním inženýrem. Po několika letních obdobích, strávených ve Spojených státech během mého studia, jsem se po ukončení Vysoké školy rozhodl zkusit své štěstí „za velkou louží“ znovu, s cílem získat své první zaměstnání a praxi právě ve Spojených státech. Věděl jsem, že získat kvalifikovanou práci v zahraničí, zvláště pro čerstvého absolventa, bude velmi obtížnou záležitostí. Vytrvalost, risk a nutná dávka štěstí je jen část toho, co mě přivedlo k vytouženému cíli. Byl jsem proto požádán, abych napsal pár řádků o svých dosavadních poznatcích a zkušenostech získaných v oblasti stavebnictví ve Spojených státech.

Po delším hledání se mi naskytla skvělá příležitost působit jako *Project Engineer* u americké stavební společnosti *Blythe Construction, Inc.* se sídlem v Charlotte v Severní Karolíně. Společnost *Blythe Construction, Inc.* je součástí *Hubbard Construction Company*, jedné z největších stavebních společností na jihu Spojených států vůbec. Mezi její hlavní činnosti patří rekonstrukce a stavby velkého rozsahu a druhu, počínaje mezinárodními dálnicemi, železnicemi, mosty a tunely, inženýrskými sítěmi, přes mezinárodní letiště, vodní díla až po golfové hřiště a zábavné parky. Za zmínku stojí uvést alespoň ty největší zákaznické společnosti, jako jsou např. *Orlando International Airport*, *Tampa International Airport* nebo *Walt Disney World*.

Jako *Project Engineer* jsem se stal součástí týmu pro právě započatý projekt výstavby silničního systému na

okraji Charlotte s dobou výstavby dvou let a hodnotou více než dvanácti milionů dolarů. Vzhledem k velikosti díla a k tomu, že mám tu možnost pracovat na projektu už od samého začátku plánování a výstavby díla a vidět tak celý průběh stavby, nemohlo se mi naskytnout lepší příležitosti pro získání cenných zkušeností v praxi a nabytí nových znalostí.

Zvláštnosti amerického stavebnictví

Pokud bych se měl zmínit o zvláštnostech amerického stavebnictví (pochopitelně z pohledu mých dosavadních zkušeností a postavení u *Blythe Construction, Inc.*), pak musím říci, že mým největším překvapením (a nutno dodat, že i velmi milým) je především způsob řízení. Základními složkami firmy jsou, kromě nezbytného managementu společnosti, **projektové týmy** nasazované mana-

gementem na jednotlivé zakázky, tedy projekty firmy. Zde je potřeba zdůraznit skutečnost, že pod pojmem projekt se rozumí zakázka, stavba jako dílo se vším, co s ní souvisí, nikoliv však projekt pouze ve formě projektové dokumentace. To je velmi podstatné pro vysvětlení funkce projektových manažerů a inženýrů.

Jednotlivé týmy jsou tedy vedeny projektovým manažerem a dále pak tvořeny projektovými inženýry, stavbyvedoucími stavebními inženýry, předáky a jejich pracovními skupinami. Po uzavření každého kontraktu mezi investorem a managementem firmy jsou veškeré podklady včetně projektových dokumentací, technických zpráv, rozpočtů a ostatních propozic předány odpovědnému projektovému manažerovi a jeho týmu. Od této chvíle se tým stává jakýmsi hlavním partnerem a vyjednavatelem s investorem a svěřený projekt v podstatě jeho „malou soukromou firmou“. Projektový manažer, projektoví inženýři a stavbyvedoucí týmu jsou tedy **managementem konkrétního projektu**, jakýmsi managementem nižší úrovně. Bylo by proto velmi obtížné popsat všechny funkce projektového manažera a inženýrů, neboť se skutečně jedná téměř o všechny činnosti spojené s vedením jako by jedné firmy o jedné konkrétní zakázce.

Naší prací je tedy nejen kontrola a řízení stavebních prací přímo na staveništi, ale především i kontrola financování a rentability zakázky, kontrola cen, projektové plánování, řízení a kontrola lidských zdrojů, strojů a zařízení, jednání s investorem a subdodavateli a spousta dalších činností, které lze zahrnout pod jednotný pojem **projektové řízení**.

Podstatou je týmová práce

Klíčem úspěchu projektu je především týmová práce. Obrovským motivačním a stmelujícím prvkem týmu je na jedné straně systém odměňování a na straně druhé pak s tímto související vysoký stupeň odpovědnosti za průběh celého projektu. Sledování nákladů, efektivní využívání základních výrobních faktorů, zvyšování produktivity práce, to je jen část činností, které musíme provádět za účelem snižování nákladů oproti

Ilustrační foto: M. Pospíšil

původnímu rozpočtu (pochopitelně při dodržení kvality díla), neboť toto je pak v plném rozsahu přenášeno na projektový management a jeho tým ve formě zisku. Na straně druhé jsou na projektový management kladeny i o to větší nároky a odpovědnost za kvalitu, průběh a včasné dokončení zadaného projektu. Záleží tedy právě na projektovém managementu, nikoliv na managementu společnosti, kolik pracovních sil, strojů, typu strojů a ostatních výrobních faktorů použije, jak bude řídit a kontrolovat, aby projekt byl v konečné fázi co nejvíce ziskový. O průběhu projektu jak po stránce konstrukční, tak i po stránce ekonomické je projektový manažer pochopitelně povinen pravidelně informovat a vše konzultovat s managementem společnosti, čímž prezentuje nejen svoje manažerské schopnosti, ale i schopnosti celého svého týmu. To se pak samozřejmě odráží při zadávání dalších nových projektů, přičemž schopný manažer si může vybudovat i několik týmů pod vedením svých projektových inženýrů a řídit tak více projektů současně.

Tento způsob řízení stavební firmy má nepochybně řadu výhod na všech stranách. Členové jednotlivých projektových týmů jsou motivováni provádět svoji práci na co nejlepší úrovni. Vědí, že právě kvalita jejich práce přímo souvisí s výší jejich odměny, jejich práce je referencí celého týmu, který tak při své kvalitě získává dražší a náročnější projekty s lákavějšími profity. **Konkurenční souboj** pak neprobíhá uvnitř týmu, ale naopak mezi jednotlivými projektovými týmy stavební společnosti. Z takového zdravého konkurenčního souboje uvnitř společnosti pak pochopitelně čerpá management stavební firmy, který zároveň získává i tímto systémem nástroj pro průhlednější a kontrolovanější řízení celé firmy.

Projektový manažer – stavař či ekonom?

Nakonec mi dovoluňte se zmínit o mém osobním názoru na **vzdělání** potřebném pro projektového manažera či inženýra. Po celou dobu studií na oboru *Ekonomiky a řízení stavebnictví* jsme se totiž setkávali s názory našich kolegů z jiných, více technicky zaměřených oborů, že studium ekonomiky na Fakultě stavební je cestou únikovou, cestou, jak nabytí lehce inženýrského titulu. Jsem nesmírně rád, že mohu nyní touto cestou a na zákla-

Ilustrační foto: M. Pospíšil

dě svých praktických zkušeností všem vzkázat, jak moc se mýlí.

Výše popsaný americký systém projektových týmů má totiž ještě jednu úžasnou vlastnost. V každém týmu je pochopitelně zapotřebí více lidí se stavebním vzděláním různého zaměření. Přímo na staveništi je bezesporu potřeba více technicky zaměřeného stavaře, ať už ve funkci stavebního inženýra nebo stavbyvedoucího, ovšem ve funkci projektového manažera či inženýra si nedovedu představit stavaře bez ekonomického vzdělání. V žádném případě zde nyní nechci vážit důležitost jednotlivých oborů, neboť podstata a úspěch týmové práce spočívá ve vzájemném respektování se a uznávání kvalit a znalostí druhého. Ovšem moje práce projektového inženýra ve Spojených státech mě přesvědčila o tom, že úloha projektového manažera či inženýra si vyžaduje nejen základní technické vzdělání, ale zároveň i znalost financování a finanční analýzy, rozpočtnictví, kontroly a řízení nákladů a cen, personálního řízení a především perfektní znalost projektového řízení.

Prostředí stavebnictví ve Spojených státech je pochopitelně odlišné od českého stavebnictví a nepopírám, že od samého počátku mé práce mi nezbyvá nic jiného, než se stále učit nové a nové. Studijní program oboru *Ekonomiky a řízení stavebnictví* mi ale poskytl ty nejlepší základy pro moji současnou práci. Důkazem toho je i uznání mého inženýrského vzdělání ve Spojených státech

v oboru *Engineering Management* (na základě již zmiňovaného studijního programu oboru *Ekonomiky a řízení stavebnictví*) americkou asociací *International Credentialing Associates, Inc.* Za zmínku stojí snad i skutečnost, že např. studijní program *Engineering Project Management* na známé Kalifornské univerzitě v Berkeley je velmi podobný právě již několikrát zmiňovanému studijnímu programu oboru *Ekonomiky a řízení stavebnictví* na *Fakultě stavební Vysokého učení technického v Brně*.

Závěrem proto musím říci, že i přes všechna specifika českého stavebnictví jsem plně přesvědčen o tom, že stavební inženýr s ekonomickým vzděláním je, nebo alespoň jednou bude, tím nejlepším počátečním vzděláním pro uplatnění se v řízení stavební firmy jak v zahraničí, tak i u nás.

Ing. Martin Pospíšil
Project Engineer
Blythe Construction, Inc.

NABÍDKA

unikátní elektronické
služby pro studenty
a zaměstnance VUT
EIFL Direct
Přístup do databáze
zdarma

Bližší informace na domovské stránce
Ústřední knihovny
<http://www.vutbr.cz/library/default.htm>

Zahraníční návštěva na Fakultě podnikatelské VUT v Brně DVĚ DOHODY O SPOLUPRÁCI

Koncem března navštívila Fakultu podnikatelskou VUT v Brně delegace pracovníků Fakulty hospodářské informatiky (FHI) Ekonomické univerzity v Bratislavě v čele s děkanem fakulty Doc. RNDr. Ing. Františkem Pellerem, CSc.

Na společném jednání kolegií děkanů obou fakult se mimo jiné diskutovalo o obsahu Mezinárodní konference doktorandů, která se uskuteční na Fakultě podnikatelské v květnu, dále o organizaci a obsahu pravidelné (letos již osmé) Mezinárodní konference BEDCEE na FP v září a v neposlední řadě i o účasti vědecké komunity obou fakult na Mezinárodní konfe-

renci ve Florencii. Doc. Peller nabídl účast doktorandům FP na I. fakultním vědeckém semináři doktorandů FHI, který se koná v říjnu. Na přelomu října a listopadu bude v Tatrách uspořádána naším zahraničním partnerem Mezinárodní konference orientovaná na prezentaci výsledků matematických modelů v současném řízení středoevropských firem.

Proděkan Fakulty podnikatelské Ing. Drdla podal podrobnou informaci týkající se validace studií BA (Hons) v Nottinghamu. Doc. Bartes následně informoval o uzavřené a již podepsané dohodě o spolupráci při organizování BA (Hons) Business Finance studia s Družstevným ústavem, a. s. v Mojmirovciach.

V laboratoři výpočetní techniky Ústavu aplikovaných disciplín seznámil proděkan Doc. Koch naše hosty z Bratislavy se základními funkcemi informačního systému na naší fakultě. Delegace navštívila také fakultní knihovnu a studovnu. Závěrem exkurze se účastníci podívali na Brno téměř z ptáčích perspektivy – ze střechy výškové budovy VUT.

Po pracovním, přátelském a srdečném jednání byly na závěr podepsány dvě dohody:

1. Dohoda o spolupráci při organizování studia BA (Hons) Business Finance
2. Dohoda o pedagogické a vědecké činnosti.

Petra Hendrychová

Zajímavost

POZORUHODNÁ APLIKACE OHMOVA ZÁKONA

APRILIA

Fyzikové dobře znají podobnost jevů v různých oblastech. Vyplatí se proto někdy přemýšlet nad aplikací známých vzorečků v nových oblastech.

Jeden z nejkrásnějších vzorců je beze sporu Ohmův zákon. Někteří pedagogové působící před lety na VUT dokonce tvrdili, že dobře připravený absolvent elektrotechnické fakulty je vybaven z 10 % znalostí tohoto zákona, a z 90 % vědomostí, kdy, co a proti čemu může zanedbat. Byl to však poprvé jiný profesor elektrotechnické fakulty, Prof. Ing. Zdeněk Klos, CSc., který pomocí Ohmova zákona definoval a v roce 1973 publikoval, jak probíhá pedagogický proces¹⁾. Podle něho platí vztah

$$\Phi = \Delta E / \Theta$$

kde Φ , je tok informací,

ΔE , vědomostní napětí, tedy rozdíl vědomostí studenta a učitele, a

Θ , odpor studenta ke vzdělávání.

Hodnota Θ pak představuje známou kotangentu úhlu α , který přímkový průběh této funkce svírá s kladnou poloosou v prvním kvadrantu. Vztah je dostatečně elegantní a exaktní, a jako s takovým s ním řada pedagogů intuitivně pracuje. Nicméně ti hloubavější si začínají klást znepokojivé otázky.

Tak předně: jaký je průběh funkce ve 3. kvadrantu? Nutno říci, že v zemi, jejíž pedagogické myšlení utvářel c. a k. dvorní rada Herbart, je již tato otázka sama

vnímána jako ztělesněná absurdita, a poznámky humanistických „odborníků“ o tom, že vzdělávání je obousměrný proces probíhající mezi studentem a učitelem, byly dlouho odmítány jako kacířské a znesvěcující stav a poslání učitele: jak by mohl znát student více, než učitel? Jenže časy se mění a připustme, že teoreticky dnes student s přístupem k Internetu skutečně může vědět o předmětu více, než pedagog. Zkoumání tedy zjistilo, že i ve 3. kvadrantu bude mít funkce přímkový charakter, ale obecně se v počátku lomí. Úhel α je přitom mnohem menší, než v kvadrantu prvním.

Další otázkou, jejíž správná odpověď může rozšířit metody zvyšování pedagogické účinnosti, je stanovení, na čem závisí hodnota Θ . Všeobecně se ví, že její minimum leží v těsném okolí tělesné teploty 37 °C. Změna této teploty o pouhých 5° dělá divy! Nicméně, nelze jednoznačně doporučit temperování studentů. Zdá se, že jeho účinnost závisí na mnoha dalších faktorech. Výčet dalších faktorů však neustále roste a ještě dlouho nebude uzavřen. Mnohem méně se například připouštělo, že Θ závisí i na samotné osobě učitele, a i tato složka je časově proměnná, i když se zjistilo, že její autokorelace je značná a její ovlivnění je mimořádně obtížné. Zcela otevřené pole pro další zkoumání představuje statistické vyhodnocení parametru ve skupině studentů vůči stejnému učitelu a naopak, u jednoho studenta vůči skupině učitelů. Přesná měření vedou k překvapivě vysokému

rozptylu údajů a jen málokdy se daří zjištěná data konzistentně vyložit. Poměrně často se sekáváme s oporem vůči použití této metodiky, obvykle u referenční osoby, vůči níž se měření provádí. Jen málo se dosud zkoumala úloha pohlaví měřené osoby na velikost parametru.

Výzkum provedený v poslední době přinesl velmi překvapivá zjištění o chování funkce v blízkosti počátku. Ukázalo se, že její průběh není lineární. U malého rozdílu vědomostního potenciálu nečekaně a výrazně narůstá velikost informačního toku, a to prudkým poklesem odporu studenta ke vzdělávání: studenti se dokonce sami učitele ptají! Naštěstí tento jev s růstem rozdílu vědomostního potenciálu rychle odezní, nicméně byly již zaznamenány případy rychlého přehřátí a zničení pedagoga. Opatrnost je tedy na místě.

Svým průběhem odpovídá chování funkce jevu, o němž poprvé referoval v odborném tisku v polovině našeho století japonský vědec Esaki, a který dostal název jev tunelový. (Nezaměňovat s jevem tunelovacím, který se sice rovněž zabývá neočekávaným přenosem hmoty, nikoliv však elementárních částic. Jev tunelovací byl v posledních letech popsán, experimentálně ověřen a nakonec úspěšně mnohonásobně využit právě v České republice.)

Je zjevné, že výzkum Klosovy funkce není zdaleka ukončen, a že může ještě přinést mnohá překvapení. Její pochopení a praktické využití však může zcela eliminovat trvalý pokles rozpočtu, s nímž zápasí všechny vysoké školy ČR.

Literatura:

¹⁾ Kos, Z.: Quantification of information flow, Proc. on Aprilia, IEEE, Vol.18, No. 4, p. 243.

Veletrh pracovních příležitostí pro studenty v Brně

Studentská asociace IAESTE VUT v Brně ve spolupráci s VUT v Brně, Poradenským centrem Masarykovy univerzity v Brně a studentskou organizací ELSA uspořádala 9. března Veletrh pracovních příležitostí (VPP), který letos oslavil takové malé jubileum – konal se totiž jeho již V. ročník. Podařilo se to oslavit téměř dvojnásobným množstvím účastníků oproti loňskému roku, kdy to bylo 22 firem a společností, letos jich do prostorů Fakulty strojního inženýrství VUT na Palackého vrchu zavítalo 42.

IAESTE je mezinárodní organizace pro výměnu studentů na odborné praxi (International Association for the Exchange of Students for Technical Experience), která byla založena v roce 1948 na Imperial College v Londýně a tehdejší Československo bylo zakládající zemí. IAESTE VUT v Brně zprostředkuje každoročně zahraniční praxi několika desítkám studentů VUT v Brně. Veletrh pracovních příležitostí a vydávání Katalogu pracovních příležitostí je dalším projektem, pořádaným touto organizací (www.iaeste.cz).

ELSA, Evropská asociace studentů práva (The European Law Students' Association) je nevládní, neziskovou a nepolitickou organizací studentů práva a mladých právníků, založenou studenty čtyř evropských zemí v roce 1981 ve Vídni. V současné době sdružuje přes 25 000 členů z více než 40 zemí Evropy (www.elsa.cz).

Poradenské centrum Masarykovy univerzity nabízí studentům pomoc a poradu při studijních i osobních problémech, konzultace před vstupem do zaměstnání, analýzy osobních profilů, právní poradenství, konzultace s psychology a další (morwen.rect.muni.cz).

V současnosti na trhu práce v Česku není situace nikterak optimistická pro nikoho, a také pro absolventy vysokých škol bez jakékoliv praxe je stále obtížnější najít zaměstnání. Smyslem VPP bylo již od jeho počátku umožnit co nejoptimálnější podmínky pro konfrontaci představených studentů o budoucím zaměstnavateli, s možnostmi, které se nabízejí, a všichni účastníci přítomni na VPP svou přítomností dali jasně najevo, že o vysokých školách mají zájem. Mnozí nabízejí i možnosti stáží, spolupráce při tvorbě diplomních prací nebo třeba i stipendia. O zájmu studentů svědčilo množství, které se jich na VPP

sešlo, okolo 2 500. A co firmy a společnosti?

Z mnoha jsme se zeptali pana **Františka Havelky** ze ŠKODA-AUTO a. s., Mladá Boleslav:

Účastníte se tohoto veletrhu pracovních příležitostí pro studenty a absolventy vysokých škol poprvé?

Ne, jezdíme sem pravidelně, je to takový, řekl bych, náš stavební kámen. Máme se studenty z Brna dlouhodobé zkušenosti. Já osobně jsem tu již potřetí.

Jaký má pro vás efekt účast na této akci?

Přesné číslo získaných kontaktů vám nyní z paměti neřeknu, ale hlavně chceme být zapojeni na trhu pracovních příležitostí, kontaktovat studenty. Já sám jsem nejlepším příkladem, že to opravdu funguje, jsem původně také student z Brna. Přišel jsem na podobnou akci, zeptal jsem se na podrobnosti a... pak jsem už kontaktoval přímo firmu. Tady se snažíme oslovovat studenty, aby s námi začali spolupracovat ještě během studia. Myslím si, že je to ideální možnost jak pro studenta – poznat své možné pracoviště, tak i pro firmu, pro společnost, poznat potenciálního uchazeče o práci ve společnosti.

Slyšel jsem o možnostech studijního stipendia, máte něco takového?

Ano, na některých školách máme tento program, že poskytujeme studijní stipendium. Na brněnských školách to zatím nemáme, ale nabízíme letní stáže, kde student dostane možnost spolupracovat na různých projektech a může tím i začít svoji kariéru bez toho, aby byl vázán, jestli nakonec ve společnosti zůstane nebo nezůstane.

Kolik si u vás může absolvent bez praxe vydělat?

Zhruba okolo 20 000 korun.

Dali jsme také slovo jedné z organizátorek, paní Mgr. **Janě B. Vašinové** z Poraden-

V expozicích firem (na snímku Motorpal Nový Jičín) si studenti také v praxi vyzkoušeli, jak komunikovat s potenciálními zaměstnavateli.

Foto: P. Janiček

ského centra Masarykovy univerzity Brno, již jsme se zeptali:

Jak je celá akce financována?

Všechny zúčastněné firmy a společnosti tuto prezentaci financují samy – za účast platí necelých patnáct tisíc. V této ceně je zahrnuta prezentace v učebně, prezentace na stánku, jedna stránka v katalogu „Průvodce veletrhem“ (firmy měly možnost si zaplatit ještě tzv. kreativní stránku za příplatek 3 600 Kč) a další služby spojené s veletrhem, tedy občerstvení, hostesky atd. Náklady na veletrh se tedy dají odhadnout přibližně na 200 tisíc. Z toho největší položkou je montáž stánků, je třeba si uvědomit, že jich letos bylo takřka dvakrát tolik než v loňském roce – 42. Snahou pořadatelů je samozřejmě i to, aby akce skončila výtěžně, protože ze zisku hradí studentské organizace nejen svoji činnost, ale také třeba praktičtější místa, stipendia pro praxi a podobně.

Máte nějakou „zpětnou vazbu“, ohlasy úspěšnosti?

Byly připraveny dva druhy dotazníku. Jeden dostávali všichni studenti a ptali jsme se jich, co od akce očekávali, co našli a co jim naopak chybělo, jak akce splnila jejich představy a také návrhy na vylepšení. Obdobný dotazník dostaly i zúčastněné firmy a společnosti. Ty jsme dále požádali, aby nás informovaly v případě vzniku konkrétních vazeb a máme jejich příslib. Podle loňského roku, kdy ovšem mohu hovořit jen za Masarykovu univerzitu, protože to jsme nedělali tuto akci společně s VUT, to bylo šest studentů. Ovšem trochu zůstává otázkou výpočetní hodnota tohoto čísla, těch šest se ozvalo..., možná dalších dvacet ne. Ale jsem přesvědčena, že i u těch šesti by byl význam akce naplněn, protože dalším jejím smyslem je i to, aby se studenti naučili navazovat kontakty a komunikovat s potenciálními zaměstnavateli.

(say)

Zájem o prezentace firem byl značný, jak dokládá náš snímek, a to nejen ze strany studentů. Na snímku první zprava děkan FSI Doc. Vačkář, vedle něj tajemník fakulty Ing. Jansa.

Foto: P. Janiček

STÁŽE V PODOBĚ „STÍNOVÁNÍ“ ŘÍDICÍCH PRACOVNÍKŮ

V prostorách Fakulty podnikatelské VUT v Brně se koncem loňského roku uskutečnila druhá část pohovorů se studenty v rámci programu „Manager Shadowing Programme“ (MSP), který je organizován již osmým rokem neziskovou organizací Business Leaders Forum (BLF).

První část pohovorů proběhla v Praze, kam se sjeli studenti posledních dvou ročníků z převážné většiny fakult v Čechách, aby si zažili leckdy poprvé na vlastní kůži atmosféru pohovorů a dozvěděli se, jak správně napsat životopis s doprovodným dopisem. To vše má studenty lépe připravit na dobu, kdy se budou skutečně ucházet o pracovní místo. Do Brna na Fakultu podnikatelskou byli pozváni studenti z moravských fakult.

V letošním roce se pohovorů zúčastnilo bezmála 230 studentů. Ti úspěšnější a znalejší budou moci využít pohostinnosti 65 společností, které nabídl 150 míst ke stínování. To znamená, že 150 studentů může stínovat vedoucí pracovníky v českých a mezinárodních společnostech a poznat tak jejich pracovní náplň a zároveň porovnat své teoretické

znalosti s realitou. Dalším z cílů programu je vytvořit příležitosti pro další spolupráci, ať již v podobě vypracování diplomové práce, či získání zaměstnání ve společnosti, kde student absoluuje stáž.

Oproti dnes již klasické spolupráci na základě studijního oboru fakulta – firma tento program nabízí možnost uplatnění a získání zkušeností na širokospektrálním základě díky profilaci a ujasnění si své orientace v průběhu zrání a utváření životních názorů studenta během studií. Stále ještě u nás platí, že ne každý student, který vystuduje obor, v něm pak profesně zůstává.

Bližší informace o programu a další náplni BLF jsou k dispozici na webových stránkách <http://www.blf.cz>. Business Leaders Forum (BLF) sdružuje přední firmy působící v České republice s cílem prosazovat myšlenku řádného

občanství podniků. V rámci této činnosti se aktivity BLF zaměřují především na oblast vzdělávání, životního prostředí, podpory malého a středního podnikání a dále na spolupráci napříč sektory.

Společnost BLF děkuje vedení Fakulty podnikatelské VUT v Brně za nabídnuté prostory, které byly využity k pohovorům. *Petra Hendrychová*

Nostradamus '99

<http://www.zlin.vutbr.cz/nostra/nostra.htm>

<http://ft3.zlin.vutbr.cz/nostra/nostra.htm>

Před koncem loňského roku se ve Zlíně pod záštitou Ústavu automatizace a řídicí techniky na Fakultě technologické konal druhý běh konference Nostradamus, která je zaměřena na prediktivní metody a jejich aplikace. Této konferenci se zúčastnilo celkem 36 přednášejících včetně posluchačů, z toho čtyři ze zahraničí. Skladba příspěvků byla velmi pestrá. Od použití dvou nových evolučních algoritmů na identifikaci prediktivních modelů, přes prediktivní řízení až po evoluční hardware. Zajímavým zpestřením byla přednáška o chaotickém kyvadle, kde tato byla demonstrována na konkrétním fyzikálním modelu chaotického kyvadla. Rovněž nelze opomenout další zajímavou přednášku o prediktabilitě systémů a mnohé další, jako např. o buněčných automatech či katastrofách v silnoproudých zařízeních apod. Součástí sborníku byl i CD-ROM, na kterém je ve formátu PDF (Adobe Acrobat) jak sborník z roku 99, tak z roku 98, dále informace o Fakultě technologické a Ústavu automatizace a řídicí techniky. Dále obsahuje i stručnou informaci o třetím připravovaném běhu konference na rok 2000.

Pro rok 2000 jsou už nyní organizátoři připraveni přijímat přihlášky. Veškeré informace lze nalézt na výše uvedených WWW stránkách. Vzhledem k tomu, že se vše mění, došlo i k nepatrným změnám v obsahu konference. Došlo k jejímu rozšíření z prediktivních metod na tzv. synergetiku, což je interdisciplinární přístup, který se zabývá studiem vzniku nových kvalit u dynamických systémů. Tento přístup zahrnuje jak teorii chaosu, tak i teorii katastrof a „svět“ nelineárních systémů vůbec.

*Ivan Zelinka – garant konference
Zelinka@zlin.vutbr.cz*

III. STŘEDOEVROPSKÁ KONFERENCE

Ve dnech 9. – 15. dubna 2000 se uskutečnila v Maďarsku III. středo-evropská konference. Zúčastnilo se jí na 80 studentů, především posluchačů doktorského studia, kteří byli na základě konkursu – studentské soutěže vybráni.

Studenti reprezentovali 10 zemí střední a východní Evropy, které usilují o vstup do Evropské unie, a jako pozorovatelé se zúčastnili i zástupci z Chorvatska, Jugoslávie, Albánie, Ukrajiny a Ruska.

Konference organizovaná Rajk László College byla oficiálně zahájena v neděli 9. 4. v Budapešti a posléze pokračovala od úterý 11. 4. v jižní části Maďarska v okolí města Pécs.

Myšlenka pořádání takové konference vznikla před 3 lety s ideou vzájemného dialogu, interaktivního fóra mezi studenty ze zemí střední a východní Evropy. Letošní konference si kladla mimo jiné za cíl nastínit stav a cesty spolupráce v tomto regionu v souvislosti s přípravou kandidátských zemí na vstup do EU.

Jedním z nejdůležitějších cílů této konference byla především snaha umožnit mladým lidem vyjádřit své postoje k aktuálním otázkám současnosti.

V osmi tematicky uzavřených workshopech se diskutovalo na tato témata: obchod, pracovní trhy a vzdělávání, ekonomika, společnost, zemědělství, politika, menšiny a lidská práva, životní prostředí.

Zajímavým příspěvkem byla i přednáška Prof. Attily Cikána, ekonomického poradce maďarské vlády, bývalého ministra a v současnosti učitele na Rajk László College, na téma „Rozšiřování EU – výzva pro naše země.“

Konference a celý pobyt byl dle mého názoru profesionálně organizačně zajištěn a jsem rád, že jsem byl pozván a že jsem se jej mohl zúčastnit a dozvědět se tak plno nových zajímavých informací. Zde jsem jako doktorand Fakulty managementu a ekonomiky měl možnost diskutovat o problematice týkající se mého oboru s odborníky a studenty ze zahraničí a též navázat nové kontakty a přátelství.

*Ing. Marek Beran,
doktorand FaME Zlín, VUT v Brně*

Ceny pro designéry z Vysokého učení technického

Pod názvem **Vynikající výrobek roku 2000** se uskutečnilo vyhlášení výsledků celorepublikové soutěže, známé doposud jako Dobrý design. Změna v názvu je odůvodněná – do soutěže přihlášené výrobky jsou posuzovány komplexně z technického i designérského hlediska.

Ředitel Design centra ČR Karel Kobosil předal 4. dubna v Betlémské kapli v Praze celkem 38 ocenění. **Národní cena** byla mezinárodní porotou přičena

lůžku pro intenzivní péči Multicare výrobce Linet Slaný od designéra Mgr. A. Iva na Dlabače.

Úspěchem Odboru průmyslového designu na Fakultě strojního inženýrství VUT je to, že mezi 11 pracemi, které obdržely cenu **Vynikající design**, se umístil *automat na výdej hotových jídel*, loňská diplomová práce dnes již absolventa designu Ing. Jiřího Janička.

Také z 26 ocenění **Dobrý design** pu-

tovaly dvě ceny na brněnské VUT. Jednu cenu získali studenti Ateliéru produktového designu FaVU Tomáš Hruška a Jan Pavézka za *design městské lavice* a jednu cenu opět student designu na FSI Ing. Viktor Šašinka za *kabinu pro lékařské účely BIR* vytvořenou ve spolupráci s technologem Metodem Jiříčkem v zimním semestru 1999/2000 jako předdiplomový projekt.

(jr)

OSMDESÁTINY JANA RAJLICHY st.

Osmdesátiny oslavil 10. dubna 2000 grafik a malíř Jan Rajlich st. Od 60. let byl neúnavným propagátorem myšlenky zřízení vysokého výtvarného školství v Brně se zaměřením zejména na grafický a výstavní design a patřil k zakladatelům FaVU VUT, kde zpočátku vedl Ateliér designu vizuálních komunikací. Předtím v letech 1983–89 přednášel na FA VUT aplikovanou semiotiku a grafický design v postgraduálním studiu průmyslových designérů a architektů.

Jan Rajlich byl v roce 1963 iniciátorem a do r. 1992 prezidentem Mezinárodního bienále grafického designu v Brně. Patří k předním a současně v zahraničí nejznámějším českým grafikům-designérům, a to nejen svými organizačními zásluhami, za které byl již vícekrát vyznamenán vrcholovou mezinárodní organizací Icoграда (International Council of

Graphic Design Associations), ale i pro výsledky své mnohotvárné umělecké práce. Zejména Rajlichovy plakáty jsou ceněny a zařazovány do výstav a sbírek plakátů po celém světě.

Během své profesionální kariéry získal Jan Rajlich přes 40 ocenění, z posledních pak cenu Masters' Eye slovenského ministerstva kultury (1991), cenu Euro-Design Award podporovanou kulturní komisí Evropského společenství (1994), mezinárodní cenu „Design Prestige“ Design centra ČR (1996) a Cenu města Brna (1995).

Jan Rajlich je zařazován ke konci století do různých přehledů, jako např. „100 nejznámějších grafiků-designérů na světě“ (Fachhochschule Potsdam v Berlíně, 1998) a „100 graphic designers of the world“ (japonská odborná revue Idea, 1993). Rovněž publikace typu Whos'

Who Rajlicha uvádí, jako např. Benteli Werd Verlag z Curychu v encyklopedii Who's Who in Graphic Design (1994).

Ačkoliv grafický design patří mezi nepřekotněji se rozvíjející oblasti života, v literatuře se tento trend u nás zatím příliš neprojevuje. Mezi první vlaštovky, které se pokouší vyplnit značné mezery v domácí vydavatelské sféře, patří Rajlichova monografie, která vyšla v nakladatelství Akcent/Blok. Reprodukovaná grafická díla dokumentují trvalou koncepci Rajlichovy práce a podle úvodu prof. Mermoze z Coventry přesvědčivě prokazují „vytrvalost v uměleckém názoru na roli grafického designu“ a jeho ukotvení „ve vysoce individualizované výtvarné praxi, jež kombinuje svobodný experiment s analytickým přístupem k řešení problému“.

(red)

Kdo na koleje?

Kritéria pro přidělení kolejního místa platná v akademickém roce 2000/2001

ZÁKLADNÍ KRITÉRIUM

Základním kritériem pro ubytování studentů v akademickém roce 2000/2001 je doba dojíždění, tj. časová vzdálenost místa trvalého bydliště od Brna. Údaje jsou zpracovávány z programů ABUS a IDOS. Doba dojíždění je zaokrouhlena na 5 minut nahoru. Interval 5 minut je současně nejmenší jednotka rozlišení času pro řazení žádostí.

Základní doba dojíždění se dělí následovně:

do 25 min. – dále neděleno; od 30 do 245 min. – po 5 min.; nad 250 min. – dále neděleno.

Žadatelé, kteří budou ubytováni bez ohledu na dobu dojíždění, jsou:

zahraniční studenti; oboustranně osiřelí studenti.

Z ubytování jsou vyřazeni studenti:

se základní dobou dojíždění do 25 minut (včetně), v doktorských studijních programech může na žádost studenta učinit výjimku děkan fakulty; studující další bakalářský a nebo nenavazující magisterský studijní program; studující v distanční formě studia.

DOPLŇUJÍCÍ KRITÉRIA

- student v doktorském studijním programu – 205 min.;
- student budoucího I. ročníku magisterského nebo bakalářského studijního programu – 45 min.;
- student budoucího posledního ročníku magisterského studijního programu – 45 min.;
- studijní výsledky a aktivity (návrh podávají děkani fakult, celkem bude kritérium přiděleno 650 studentům VUT, a to po-

měrně dle počtu studentů na jednotlivých fakultách, výsledný seznam verifikuje prorektor pro vzdělávací činnost) – 110 min.;

Doplňkové kritérium b) a c) může student uplatnit během studia na VUT v Brně každé pouze jedenkrát.

Studentovi, který získá doplňkové kritérium, bude příslušný počet minut připočten k základní době dojíždění a celková doba dojíždění určí jeho místo v pořadníku žadatelů o ubytování.

UBYTOVÁNÍ Z VÁŽNÝCH ZDRAVOTNÍCH DŮVODŮ

Ubytování studentů z vážných zdravotních důvodů bude posuzováno individuálně, mimo sestavený pořadník žadatelů, pouze na základě předložené zdravotní dokumentace, posouzené lékařem smluvně zajištěným KaMB. Proti rozhodnutí tohoto lékaře není odvolání.

VYŘAZENÍ ŽÁDOSTI

Žádosti o ubytování je nutno podat v termínu stanoveném KaMB. Pokud student (včetně zahraničních a oboustranně osiřelých) podá žádost po termínu pro přijímání žádostí o ubytování, nebude zařazen do seznamu žadatelů o kolejní místo. Výjimku z tohoto ustanovení může udělit ředitel KaMB na základě doporučení proděkana pro studijní záležitosti příslušné fakulty.

Výjimka bude udělena v případě dlouhodobé pracovní neschopnosti (nutno doložit dokladem o pracovní neschopnosti či lékařskou zprávou) nebo studijního pobytu mimo území ČR.

UBYTOVÁNÍ PO USPOKOJENÍ ŽADATELŮ Z POŘADNÍKU

Po uspokojení všech žadatelů – studentů VUT v Brně, KaMB ubytují další žadatele – studenty VUT a dalších vysokých škol v Brně, v pořadí dle podání žádosti. O této skutečnosti budou KaMB neprodleně informovat na WWW stránkách KaMB, VUT a úřední desce KaMB.

(Rozhodnutí rektora č. 5/2000 z 19. dubna 2000)

Plesová sezóna už skončila, tak si ji alespoň připomeňme. Fakulta strojního inženýrství „plesala“ v hotelu International a jak se zdá, všichni byli spokojeni (vlevo nahoře). První ples v novém Centru VUT na Antonínské pořádala Fakulta elektrotechniky a informatiky, a současně to byl také její poslední ples – ne nekejte se – poslední v tomto století, ba i tisíciletí:-) Dvorana Centra VUT je pro ples opravdu jako stvořená, ostatně, posuďte sami (nahore). Také studenti připravující ples VUT zvolili dvoranu Centra VUT. Jak vidíte, sluší to v ní nejen klasice, ale i modernímu tanci. Foto: P. Janiček (2), L. Svoboda

II. PLES FAKULTY PODNIKATELSKÉ

Druhý ples FP VUT v Brně pořádaný studenty, který se uskutečnil 1. března 2000 v restauraci Stadion v Brně za účasti děkana FP, proděkanů, senátorů a studentů, proběhl ke všeobecné spokojenosti. Ples zahájil předseda studentské části Akademického senátu FP Bc. Miroslav Padyšák a děkan Doc. Ing. Karel Rais, CSc., MBA. Plesu se zúčastnilo téměř 400 lidí.

O výbornou organizaci se postarali senátoři FP a o příjemný průběh večera se zasloužily dvě kapely. V hlavním sále zazněla hudba populární skupiny Raspberry pod vedením Mgr. Pavla Malého. V menším sále dovedla rozehrát a také pořádně roztančit všechny přítomné cimbalová muzika Slovácký kroužek pod vedením primáše Ing. Pokorného.

Aby ples nabyl originality, nechyběla vystoupení slavných a známých osobností. V první polovině plesu vystoupil mistr České republiky v krasojízdě z let 1995 a 1998 a účastník mistrovství světa v le-

tech 1995 až 1999 (4. místo), šestadvacetiletý Arnošt Pokorný. Ačkoliv Arnošt podal skvělý výkon, je smutné, že se momentálně potýká s nedostatkem sponzorů. Možná mu právě tento ples pomohl najít nového sponzora.

Poté se na tanečním parketu objevili vicemistři ČR v latinských formacích slečna Kamila Odstrčilová a pan Jan Tomanek. Jsou také vicemistři ČR v 10 tancích z roku 1999, účastníci Mistrovství Evropy (1999) a v roce 2000 již získali 1. místo na Open Championship 2000 v Kanadě. Krásné vystoupení Kamily a Jana rozproudilo ještě více všechny tanečnický a zábava pokračovala v plném proudu dál.

Krátce před půlnocí nastal čas vyhlášení tomboly s lákavými cenami, které věnovali děkan FP a stavební firma Komfort, a. s., která byla také hlavním sponzorem plesu.

*Marcela Hermanová
Foto: M. Padyšák*

Na plesu FP vystoupil i dvojnásobný mistr ČR a čtvrtý z MS v krasojízdě Arnošt Pokorný.

V loňském roce odešli...

Paní magistra Ludmila Mikovcová se narodila v roce 1921 v Týně u Lipníka. Gymnázium studovala v Opavě a v Brně, kde v roce 1939 maturovala. Vysoké školy byly uzavřeny, proto pokračovala ve studiu na dvouleté Vyšší škole ku vzdělání sociálních pracovníků. V jejím osobním dotazníku je napsáno, že od 24. 11. 1941 do 23. 6. 1942 byla vězněna. A jako většina jejích vrstevníků z proslulého ročníku 21 byla i ona totálně nasazena. Měla štěstí, bylo to v Brně u firmy Anke (od konce roku 1943 až do května 1945). Po skončení války se zapsala na brněnskou Filozofickou fakultu, kterou v roce 1948 absolvovala. Krátce pak učila na gymnáziích v Bučovicích a v Brně a už v roce 1951 začala interně působit na Vysoké škole stavitelství. Učila ruštinu. Dne 1. července 1952 se stala odbornou asistentkou na nově vzniklé katedře ruského jazyka při rektorátu Vysoké školy stavitelství. Patřila tedy k jejím zakládajícím členům. Na katedře jazyků působila paní magistra do února 1979 jako interní pracovníce, pak ještě dva semestry jako externí síla.

Plných 27 let učila budoucí stavební inženýry. Za svou práci dostala titul Vzorná učitel-

ka. Tou skutečně, na rozdíl od mnoha jiných, byla. Paní magistru jsem poznala jako vždy upravenou, milou a laskavou už starší dámu. Svými kolegy byla nazývána Liduškou a tak o ní i v její nepřítomnosti hovořili, (což nebývá v životě tak časté). Přestože měla dlouhodobě vážné zdravotní potíže, zvládala je ukázněně, s nadhledem, nikdy kolegy svými potížemi nezatežovala. Do posledních chvil byla tato vždy elegantní paní pravidelnou návštěvnicí brněnských koncertních sál a divadelních představení. Nevynechala také žádné setkání se svými bývalými kolegy a na její proslulé slané mandlové pečivo se vždycky všichni velice těšili.

Paní magistra Ludmila Mikovcová zemřela náhle, krátce po svých 78. narozeninách, dne 5. února 1999.

Pan magistr Jiří Juránek působil na VUT 19 let. Narodil se v roce 1918 v Olešnici na Moravě. V roce 1937 maturoval na Mužském učitelském ústavě v Brně, na gymnázium pak získal další doplňovací maturitu. Krátce učil na obecné a měšťanské škole v Brně. Totálně byl nasazen jako většina jeho současníků od konce roku 1943 do května 1945 u stavební firmy Klockner v Kuřimi. Po válce absolvoval brněnskou

Filozofickou fakultu, obor jazyk ruský. Nejdříve učil na jedenáctileté střední škole v Brně, dne 1. října 1960 přešel na katedru jazyků VUT. Od září 1961 do konce ledna 1963 byl ustanoven ministerstvem školství jako lektor českého jazyka na Institutu cizích jazyků v Pekingu. Zde nabyl zkušenosti s výukou češtiny jako cizího jazyka. Po návratu pan asistent zpracoval celou řadu pomůcek pro výuku cizinců, psal a redigoval ruská skripta.

V době tuhé normalizace, v září 1974, pan magistr Juránek nevyhověl přísným kritériím komplexního hodnocení a „bylo mu zakázáno“ učit. To je dost citelný postih pro 56 letého kantora. Pan asistent se stal neučitelskou silou, samostatným odborným pracovníkem na katedře jazyků. Psal skripta, odborné články, překládal. U většiny prací z tohoto období však chybí jeho jméno. Na konci ledna 1979 pan magistr odešel do důchodu.

Jeho štíhlá, vysoká postava nešla přehlédnout v brněnských ulicích. Snad ještě v 80 letech jezdil po Brně na kole, překládal, zpíval ve sboru a byl pravidelným návštěvníkem koncertů. Zemřel náhle, v plné duševní svěžesti, 9. listopadu 1999, ve věku 81 let.

Oba naši kolegové svoji pracovní kariéru prožili na VUT. Oba byli „zapálenými“ kantory, sympatickými kolegy, dobrými, čestnými, charakterními, slušnými a vzdělanými lidmi. Vy, kteří je ještě pamatujete, věnujte jim, prosím, tichou vzpomínku.

Sport

Volejbal na VUT

Závěr loňského roku byl ve volejbalovém kalendáři katedry tělesné výchovy a sportu a Vysokoškolského sportovního klubu Fakulty strojního inženýrství VUT ve znamení intenzivních bojů pod vysokou sítí. UP v Olomouci uspořádala 17. listopadu 1999 tradiční turnaj smíšených družstev. KTVS FSI vyslala letos na celorepublikové klání 3 družstva (FSI, FP, FCH). Do finálových bojů naši studenti nezasáhli, ale z olomoucké palubovky si odnesli cenné zkušenosti.

K oblíbeným studentským aktivitám na VUT v Brně již několik let patří noční turnaje v tělocvičnách Purkyňova. Z původně zamýšleného měření volejbalových sil studentů VUT v Brně vzniklo v roce 1999 celobrněnské volejbalové setkání. Dvaatřicet vysokoškolských družstev se probíjovalo pavoukem na 2 porážky k vítězství. Ve finále se utkali reprezentanti VUT v Brně a MZLU Brno. Po osmihodinovém maratónu zvítězilo družstvo „Noční smrš“ (přířem družstva byli akademičtí reprezentanti VUT v Brně, studenti FSI). Obhacem byla účast 2 družstev zaměstnanců (FEI – pod vedením PaedDr. I. Vašourkové a FSI – pod vedením Prof. RNDr. Ing. J. Vrbky, DrSc. a RNDr. J. Spousty). Zaměstnanecké týmy se umístily ve středu pavouka a potvrdily dobrou volejbalovou vyspělost a sportovního ducha akademické obce.

Již pátým rokem pořádala KTVS FSI Volejbalový turnaj fakultních družstev mužů a žen.

Překonal všechna očekávání velkým počtem startujících družstev a stoupající volejbalovou úroveň. 10. a 11. prosince 1999 se utkalo ve 4 skupinách 15 družstev mužů a ve 2 skupinách 8 družstev žen z Čech a Moravy.

Celkové pořadí mužů:

1. MZLU Brno
2. PŘF MU v Brně
3. LF MU v Brně
4. VFU v Brně
5. – 15. FSI II, FSI I, UP Olomouc absolventi 97, FAST I, FT Zlín, FF MU II v Brně, FAST II, FF MU II v Brně, FEI, FSI III.

Celkové pořadí ženy:

1. UP Olomouc,
2. VUT I. (FSI + FCH),
3. VUT II (FAST),
4. PŘF MU v Brně,
5. – 8. MZLU Brno, LF UK Praha, LF MU v Brně, PŘF MU v Brně.

Vyhlášení výsledků turnaje mužů a žen proběhlo současně s vyhlášením a oceňováním nejlepších sportovců roku 1999 na FSI a ve VSK FS na 5. plese VSK FS Brno v sobotu 11. 12. 1999 v CVČ v Lužánkách.

V neděli 12. 12. 1999 se v tělocvičnách Purkyňova sešlo 15 družstev na volejbalový Mix. Po pěti hodinovém zápoulení ve 3 skupinách bylo pořadí:

1. MZLU „Chátra“
2. PŘF MU v Brně „Cement“
3. FSI „FM Stereo“

Volejbalově bohatý závěr roku 1999 ukázal na rostoucí zájem studentů o volejbal na

všech výkonnostních úrovních a potvrdil návrat tradičního vysokoškolského sportu do aktivit pro volný čas.

Volejbalový kalendář 2000:

duben:

volejbalové zamykání tělocvična Purkyňova (výuka FSI)
brigády na plážovém volejbalu a antukových hřištích (SC FSI)

přihlášky a zápis na plážový volejbal

květen:

přebor VUT v Brně v plážovém volejbalu SC FSI – neregistrovaní
přebor VUT v Brně ve volejbalu mužů a žen SC FSI

červen:

Mix Beach – SC FSI (výuka FSI)
volejbalová antuka mix SC FSI (výuka FSI)

červenec:

BVC CUP – SC FSI (otevřený turnaj)

září:

zamykání písku – SC FSI (otevřený turnaj)

říjen:

náborový trénink do výběrových volejbalových hodin mužů a ženy (těl. Purkyňova)

listopad:

noční mix volejbal – těl. Purkyňova (přebor VUT)

prosinec:

6. ročník Volejbalového turnaje fakultních družstev mužů a žen – těl. Purkyňova (otevřený turnaj)

Vánoční smečování – těl. Purkyňova (pro VUT)

RNDr. Hana Lepková
KTVS FSI

AMERIKA Z PONORKY VIDĚNÁ 4

(dokončení)

Technika je ovšem v Americe něco tak podstatného, že je to skoro samo o sobě náboženství. Nebylo tomu tak však vždy. Až do sedmdesátých let 18. století spíše převažoval agrární ideál, pro který bylo dobré a žádoucí, aby průmysl zůstal v Evropě a Amerika žila čistým a idylickým zemědělským životem. Změna nastala v době kolem návštěvy Thomase Jeffersona v londýnské továrně, ve které se vyráběly Wattovy parní stroje. Tam onen dřívější obhájce Ameriky jako zahrady přichází k názoru, že mezi duchem Ameriky a stroji není nesmiřitelný rozpor, naopak. Pak to již šlo rychle. V Americe nepůsobila brzdicí síla cechů a tradic, která u nás doznívala v myslích ještě v tomto století. Na rozdíl od evropských řemeslné bytelných výrobků se v Americe směle dávají na cestu výrobků racionalizovaných, odlehčených, zjednodušených. Co je americké, to je většinou skládací, rafinované víceúčelové, a je to konstruováno tak, aby to nekvalifikovaný dělník mohl vyrábět v nekonečných sériích. O Josefu II. se vypráví, že v nelibosti zapudil člověka, který mu přišel oznámit, že vynalezl mlátičku schopnou ušetřit tři mlatce. Josef II. tomuto vynálezci řekl, ať se svými novotami přijde až bude vědět, čím se ti ušetření mlatci budou živit. Tak takto v Americe nebyla otázka nikdy položena a starost o ušetřené mlatce a jejich obživu byla v Americe vždy chápána jen a výlučně jako starost oněch mlatců samotných. Američan tedy většinou chápe techniku jako něco neproblematicky slavného a velikého. V začátcích industrializace byla dokonce technika chápána jako kýžená cesta k opětnému žádoucím zbožštění člověka, tedy k nápravě stavu, který zavinili bibličtí prarodiče Adam a Eva. V technice byl spatřován požehnaný prostředek schopný vrátit lidstvu ztracený ráj. Tento výklad Bible a techniky je ovšem dosti smělý a originální. Jednou i v našem kurzu na toto téma přišla řeč. V jedné přednášce ekonomického odborníka se objevil pojem „technologický imperativ“. Tento pojem signalizuje a vyjadřuje mimoděk povahu problému. Technika přináší samou svou existencí imperativy, které jsou ještě kategoričtější než všechny imperativy mravní. Vysoká pec nemůže pracovat na poloviční výkon, úměrně poptávce po železe. Vysoká pec i jiná technologická zařízení musí pochopitelně pracovat v optimálním režimu a opatřovat jim suroviny a odbytiště, to je technologický imperativ, který je vposled imperativem pro zahraniční politiku. Technologický imperativ může být vysvětlením jevu, nad kterým se tu a tam

někdo pozastavil, totiž že zahraniční politika USA se neřídí oněmi vznešenými zásadami, jimiž se spravuje sama americká společnost. Není divu, i kabát si člověk obléká měkkou podšívkou dovnitř a drsnou tkaninou ven.

Amerika je Amerika. Myslel jsem si, že o ní vím tolik, že mne nemůže nic udivit a překvapit. Opak byl pravdou. Poznal jsem, že New York nepůsobí chladně a odcizeně, nýbrž naopak. Má-li nějaké město duši, pak je to NY. Zcela zvláštním zážitkem pro mne byla knihkupectví, antikvariáty a univerzitní knihovna. Pro všechny tyto instituce je charakteristické to, že se můžete pohybovat přímo mezi knihami, bez nějakých pultů a přepážek. Ve čtyřpatrovém klimatizovaném knihkupectví Barnes and Noble je možno si vybrané knihy vzít ke stolku, nebo si ke čtení lehnout na zem, koupit si k tomu kávu nebo dát zadarmo vodu a přímo tam si je přečíst. Mají otevřeno do 11 večer. V každém knihkupectví je jedno oddělení věnováno speciálně humoru, a tak jsem jenom zcela namátkou otevřel jednu z mnoha knih, co že tam naleznu. Nalezl jsem toto: „Jaký je rozdíl mezi daněmi a smrtí? V podstatě žádný, obě jsou zla, která nelze z života odstranit. Smrt se však nestává horší a horší s každým zasedáním kongresu“. Do této kategorie patří i nápis na zdi v učebně již zmíněné střední školy. Ruka studentova tam napsala toto: „Varování lékaře. Delší pobyt v tomto prostoru vám může přivodit dočasnou i trvalou újmu na schopnosti vlastního úsudku.“ Myslím, že pěkná smaltovaná tabulka s tímto nápisem by mohla viset ledaskde.

Nepředstavitelná svoboda pohybu panuje i v univerzitní knihovně na Washingtonově náměstí. Člověk si jde pro knihu do poschodí a regálu, které mu ukáže počítač, a může si ji přímo v knihovně prostudovat, může se podí-

vat na další literaturu v daném tématickém oddělení a domů si potom půjčí již pouze to, co je nezbytně nutno. Poznal jsem v americké kultuře onen utopický idealistický rys, který nemůže být šířen po žádné jiné vlnové délce, než jaká odpovídá bezprostřednímu setkání. Američané jsou ochotni pomáhat kdekoli v světě všem utiskovaným v naivní představě, že všem těm volajícím po svobodě šlo a jde o vznešené ideály americké revoluce a demokracie. To je ovšem omyl ještě zjevnější než mrakodrap. V Americe jsem poznal nejen Ameriku, ale vlastně tam jsem pochopil, co je to být Evropan, či potažmo Čech nebo Moravan. Seminář byl znamenitě zorganizován a člověka pouze napadá, jak by bylo krásné moci podobně představit Američanům Evropu, ukázat jim podobně všechny proudy a tradice evropské kultury, jejich cestu dějinami a současnou podobu. Jak by bylo krásné podobně jim ukázat, že ne všechno ze starých tradic je k zahození. V Evropě by to asi uspořádat nebylo možné a u nás již vůbec ne. Diskuse vedená po česku by Američana definitivně přesvědčila, že jeho Manifest Destiny je svatá pravda.

V semináři jsme se pochopitelně nevěnovali globálním problémům lidstva a jiným Damoklovým mečům, nad námi visícím. Soudím však, že i k řešení toho všeho nevede jiná cesta, než cesta vzájemného poznání dosud si cizích a nepřátelských kultur, cesta, kterou nás vedl onen seminář. Amerika se mi představila jako místo, ze kterého navzdor všemu může ještě přijít něco nového, jako místo, které není jenom Hollywood a McDonalds, což pro mne představuje objev nepředstavitelné ceny. Navíc jsem poznal spoustu krásných lidí, navázal několik osobních přátelství a dovezl si kufr knih.

Mgr. Milan Klapetek

San Ildefonso, New Mexico.